

SLOVENSKI NAROD

Ishaja vsak dan popoldne, izven nedej in praznike. — Inzerati do 30 peti. a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati peti. vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

Jugoslavije ne bomo nikdar pustili pasti

Odločna beseda predsednika ZTOI na današnji plenarni seji — Važni gospodarski problemi dravske banovine

Ljubljana, 7. aprila. Točno ob 9. je zbornični predsednik g. Ivan Jelačin otvoril današnjo sejo, ki so se jo udeležili z malimi izjemami vsi člani, nato je po pozdravi zastopnika bana inspektorja g. dr. Borštnarja ter podal poročilo o delovanju zbornice.

Poročilo o delovanju zbornice

Obširno, zelo pregledno in temeljito sestavljeno poročilo o aktualnih gospodarskih vprašanjih in delovanju zbornice v prvem četrtletju tekočega leta je podal zbornični predsednik g. Ivan Jelačin.

Program zborničnega dela

V začetku se je dotaknil gospodarskih težav in njihovih težkih socialnih posledic, ki jih čutimo tudi mi. Zdaj nam je popolnoma jasno, da ne gre za prehodni pojav, temveč da preživljamo veliko dobo gospodarske, socialne in družabne presnivanja in preoblikovanja. V razvoju mednarodnih odnosov bo letošnje leto odločilno. Tudi pri nas je nastopila doba, ko skušajo novi pojavi razbiti in izpremeniti stare preizkušene oblike obratovanja in tekoče priporočene pozicije. Zbornica deluje na to, da bi se gospodarsko presnivanje, ki ga preživljamo, izvršilo s čim manjšimi težavami in čim manjšimi žrtvami ter da bi se ravnotežje v interesu slovenske blaginje čim popolneje ohranilo. To je v kratkih besedah program njenega dela.

Odnosaji

z Nemčijo in Madžarsko

Naš notranji gospodarski položaj karakterizira predvsem ustaljenost dinarja v mednarodnem obračunu in stabilnost njegove kupne moči. Pogajanja z našimi inozemskimi posojilodajalci so se uspešno razvila in upati je, da bodo kmalu ugodno zaključena. Trgovinska bilanca je zaključila po uradnih zabeležkah z aktivnim saldum in se tudi v najtežjih zimskih mesecih uspešno razvila, obetajoč se večjo aktivnost. Iznenadilo nas je predvsem, da so pogajanja za podaljšanje trgovinske pogodbe z Nemčijo ostala brezuspešna. Naša trgovinska bilanca z Nemčijo je bila stalno globoko pasivna. Zeleti je, da bi bilo brezpogodbno stanje čim prej končano in da bi se spomladi vzpostavili zopet normalni gospodarski odnosi z Nemčijo na način, ki bi nam jamčil primerno upoštevanje interesov našega izvoza agrarnih proizvodov in polifabrikatov na recipročni bazi. Trenutno se vrše v Budimpešti trgovinska pogajanja z Madžarsko, da bi se na podlagi kontingentnega sistema, ki ga je ona uvedla, zagotovila za naš izvoz normalni letni kontingenti. Upati je, da pride do sporazuma in da bo s to pogodbo končno urejen tudi plačilni promet ter da se najde način za likvidacijo starih zamrzlih terjatev.

Pakt Male antante

Sklitenje formalnega pakta Male antante odpira glede bodočega razvoja ureditve odnosov med Češkoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo nove izglede. Pakt predvideva ustanovitev posebnega gospodarskega sveta, ki naj bi bil stalni posvetovalni in sodelavci političnega sveta. Kar se tiče posebnih gospodarskih krogov v dravski banovini, je naša želja, da bi ta pakt postal izhodišče za izgraditev širokega regionalnega sporazuma v srednji in jugovzhodni Evropi.

Težak položaj našega kmeta

Na zadnji plenarni seji smo razpravljali tudi o zaščiti kmetov. Z dolobami v novem prehodnem zakonu, ki bo veljal, dokler ne dobi obvezne moči novi zakon o zaščiti kmetov in ureditvi kreditnih razmer v državi, je vsaj deloma ustreženo na zadnji seji izraženi želji, da se obrtniške in trgovske terjatve izločijo iz splošnega moratorija. Razlog, da so bile naše zahteve upoštevane le deloma, je težko gospodarsko stanje kmetov, ki se v zadnjih mesecih tudi pri nas zelo poostriilo. Večina naših kmetov je odvisna od šumskih gospodarstva in živinoreje, deloma tudi od vinogradništva. V vseh treh panogah so se pa razmere v zadnjih letih zelo poslabšale. Vrednost izvoza šumskih produktov je padla pod eno tretjino normalnega izvoza, a na domačem tržišču se vnovič komaj 20% normalnega letnega prirastka. Cene živinorejskih produktov so pa zdaj same 56% od onih iz leta 1926., dočim so znašale v letih 1928 in 1929 80-108 %, odnosno 107 %.

Iztrežnjeje vlagatelj

Posebne važnosti je v novem zakonu o zaščiti kmetov pobilistilo, da sme ministrski svet izdati potrebne ukrepe za olajšanje gospodarskih razmer v državi, ki bo imel zakonito moč in sme trajati najdalje eno leto. Ministrski svet se je v dveh primerih poslužil dosega tega pobilistila ter izdal uredbo glede zaštite denarnih zavodov, kakor tudi uredbo o posredovanju postopanju. Z veseljem lahko ugotovimo, da se razen Mešne hranilnice v Ljubljani noben drug zavod na zborničnem področju ni maral poslužiti te uredbe. V ostalem se mora priznati, da je nastopilo po ustavitvi

vrednosti dinarja v mednarodnem obračunu med vlagatelji znatno iztrežnjeje in pomirjenje. Največji del je sam uvidel, da pomeni brezmiselnost dvigovanje vlog najhujši napad na vso strukturo našega gospodarstva in razkroj organizacije kreditnega sistema. Pritok novih vlog pri denarnih zavodih je sicer minimalen, kar se tolmači v prvi vrsti s splošnim nazadovanjem nacionalnega dohodka, deloma se pa vlagatelji zatekajo k državnim zavodom, ki jim bolj zaupajo. Če zimo je porastlo stanje hranilnih vlog pri Poštni hranilnici za okroglo 100 milijonov, porastle so pa tudi vloge pri Hipotekarni in Narodni banki. Če hočemo zopet normalizirati prilike, stojimo pred težkim problemom znižanja obrestne mere in povodne drenaže našega denarnega trga.

Posredovalni postopek

Druge uredbe ministrskega sveta se nanaša na posredovalni postopek in z njo je bil kmetiči moratorij dejansko razširjen tudi na vse ostalo prebivalstvo. Z veseljem lahko ugotovimo, da so sodišča pravilno razumela in pojmovala svojo vlogo v novi dolžnosti in da v tej prvi fazi posredovalni postopanje ni zavzelo onih širokih dimenzij, ki se jih je bilo bati tem bolj, ker je bila uredba v svojem besedilu dokaj nejasna in pomanjkljiva. Zbornica je takoj ukrenila vse potrebno, da se uredba dopolni in pojasni, da bi bila mogoča pravilna in enotna praksa sodišč. Predno je pa prišlo do dopolnitve, je izgotovilo pravosodno ministrstvo osnutek novele k zakonu o prisilni poravnavi izven konkurza. Pri tem pa ni usvojilo večine predlogov gospodarskih korporacij, stremeljih za tem, da bi se dosega prisilne poravnave izven stečaja otežila, da bi se možnost zlorabe do skrajnosti onemogočila in okvir poravnave vtesnil. Število poravnav je naraslo v Jugoslaviji lani napram letu 1931. za 38 %, število konkurzov pa za 35 %.

Zunanja trgovina

Trgovinski promet z inozemstvom je padel od svoječasnih 9 milijard na eno tretjino. S tem smo dospeli na točko skoraj popolne izoliranosti, ker znaša delež na glavo prebivalstva na zunanji trgovini samo še 200 Din letno. V teh razmerah je nujno potrebno, da se naša produkcija orijentira v prvi vrsti na potrebe domačega tržišča.

Državni proračun

V prvem tromesečju tekočega leta je bilo zbornično delovanje posvečeno posebno državnemu proračunu in finančnemu zakonu ter banovinskim in samoupravnim proračunom. V državnem proračunu ni bilo mogoče doseči nobenih davčnih olajšav in popustov, marveč so se direktni davki za prihodnje proračunsko leto napram tekočemu letu celo povišali za 50 milijonov. Tudi od zemljiškega davka, zgradarine, uslužbenškega davka in poslovnega prometa se pričakuje večji dohodek.

Banovinski proračun

Banovinski proračun dravske banovine znaša 87.5 milijonov in je v primeri z lanskim znižan za 22.5 milijonov ali za 20 %. Vendar so pa uvedene nove davščine, med njimi zlasti trošarina na mineralne vode in kvas ter taksa na premije zavarovalnih prispevkov. Druge davščine so ostale večinoma neizpremenjene in tako vidimo tudi tu, da pri vseh znatnih redukcijah proračuna v zadnjih dveh letih vendar ni bila ukinjena nobena davščina, dasi nekatere močno obremenjujejo produkcijo. Novotarija izven okvira letošnjega banovinskega proračuna je ustanovitev posebnega bednostnega fonda kot stalne institucije za letni dohodek 23.2 milijona Din. Za kritje teh dohodkov se uvaža 5 % davek na obresti, 1 % oziroma 1/2 % davek na uslužbenški davek, 1 % in 1/2 % davek na izplačane plače in mezde ter izredna davek na družbenemu davku in pridobitni v izmeri 5 % davčne osnove, če presega letni dohodek 120.000 Din.

Državna in banovinska podjetja pasivna

Dočim so dohodki iz direktnih davkov dali državi v polnem obsegu prehraniti mirane svote, so dohodki od trošarin, carin in monopolov znatno manjši od proračunskih. Od takih je v tekočem letu realiziranih samo 71 %, carinski dohodki so padli na polovico. Najtežji je pa položaj pri državnih podjetjih, ki so skoraj vsa pasivna. Pasivna so tudi banovinska podjetja za celih 10 milijonov Din in tako stojimo pred potrebo popolne reorganizacije teh javnih podjetij. Treba je uveljaviti načelo, da morajo javna podjetja tudi če jih smatramo za obče koristna in ne pridobitna, v najskrajšem primeru kriti izdatke z dohodki.

Proti redukcijam v naših premogovnikih

Posebno ne moremo odobravati, da se forsira dek v pasivnih državnih rudnikih, dočim se mora v naših premogovnikih ravno vršiti neprestane redukcije. Zbornica je ukrenila vse potrebno, da bi se pri razdelitvi dobav premoga za novo proračunsko leto že s 1. aprilom povečala razdelitev.

kom v dravski banovini dobavni kontingent. Finančni in prometni minister sta bila predlogom Zbornice naklonjena, pri ministru za šume in rudnike pa žal tega razumevanja nismo našli. Dosedanja pogajanja v Beogradu dokazujejo, da se hoče še nadalje pritiskati cene, ako bi se količina dobav neznatno povečala. Ponovno apeliramo na merodajne ministre, naj uvažujejo naše predloge in vzpostavijo stanje razdelitve dobav po ključu iz leta 1929.

Za gospodarski solidarizem

9. marca 1933 je poteklo leto dni, od kar je stopil v veljavo nov obrtni red. Istega dne je potekel rok, v katerem so se imele stanovske in prostovoljne organizacije, ki so imele v obrtniški organizaciji, interesov izjaviti, odnosno sklepati glede ločenih ali skupnih zbornic. Rezultat sklepanja na zborničnem področju je bil, da sta se od 167 združenj izrekli v zakonitem roku 102 združenj za skupne, 4 pa za ločene zbornice. S tem je z veliko večino izvojevana borba v prilog gospodarskega solidarizma. Zveza industrijev na slovenskem ozemlju se je preuredila v obvezno združenje, industrijo za dravsko banovino in s tem je število članov naraslo od 221 na 357, dočim je pri 52 podjetjih industrijski značaj obratov še sporen. Tudi denarni zavodi so preosnovali svoje prejšnjo organizacijo v združenje bančnih zavodov, ki šteje 17 za bankarsko poslovanje pooblaščenih denarnih zavodov. Število trgovskih združenj, kakor so se preosnovala v okviru predpisov obrtnega zakona, znaša zdaj na zborničnem področju 29, in sicer je 28 krajevnih organizacij in eno strokovno združenje sadnih eksporterjev in trgovcev, obsegaajoče vse sreze bivše mariborske oblasti.

Trgovske zadeve

Za položaj naše notranje trgovine na zborničnem področju je najbolj karakteristično, da smo prejeli lani 1069 prijav za nastop raznih trgovskih obratov, dočim znaša število odjav 1521. Število obratov se je torej lani zmanjšalo za 443. Veletrgovina je mnogo trpela zaradi težke na denarnem trgu, velikega števila konkurzov in porasta poravnav. Med panogami, katerih število se je zmanjšalo, omenjam sejmarije (zmanjšano za 70 obratov), trgovce z lesom (za 84 obratov), trgovce z živili (za 87 obratov), brnarje (za 40 obratov), živina (za 29 obratov), deželni pridelki (za 37 obratov), agenture in komisije trgovine (za 46 obratov), dočim se je število trgovin z mešanim blagom pomnožilo za 100. V prvem četrtletju tekočega leta je izdala zbornica 229 potrdil za nastop trgovskih obratov in 15 potrdil za odobritev posloводства v trgovinskih obratih.

Socialna politika

Že na zadnji plenarni seji se je govorilo o kritičnem položaju našega socialnega zavarovanja. Da se položaj nekoliko zboljša, je bila povišana prispevna tarifa. Smatramo, da je bilo pogrešno, da se je vsem uradom enakomerno povišal prispevek ne glede na to, ali so aktivni ali pasivni. Oudimo se, da se pri nadzorstvenih oblastvih nihče ni vprašal, kakaj so rezultati poslovanja pri raznih okrožnih uradnih taksozavodih. Kot lajku mi je znano, da varirajo stroški za hranarino med 12 % in 61 %, stroški za zdravila med 6.68 % in 21.68 %, za zdravniške honorarje med 7.59 % in 19.71 %, za zdravilišča, kopališča in sanatorije med 2.51 in 13.14 %, upravni stroški med 7.38 % in 13.05 %, davke za zobovje med 0.72 in 8.11 %. Teh ogromnih razlik pač ni mogoče utemeljevati z raznolikostjo razmer S povišanjem tarife pa naše socialno zavarovanje še davno ni sanirano, saj vidimo, da so dohodki pri OUZD v Ljubljani kljub zvišanju prispevne tarife samo pri bolniškem zavarovanju padli lani za 6.615.899.08 dinarjev napram predlanskemu letu. Padec dohodkov je povzročilo predvsem padanje števila zavarovanih delavcev, ki je znašalo predlansko leto 91.848, lani pa 77.653.

Gospodarstvo v dravski banovini je plačalo lani OUZD v Ljubljani 51.546.870 Din, bratovskim skladnicam 23.853.901.73 dinarjev, bolniški blagajni TEPO za 4.913.290.30 Din. Vse tri ustanove so torej predpisane lani na zakonitih socialnih prispevkih 80.314.062.29 Din. Abo prista, jemo se prispevek za zakonito pokojninsko zavarovanje privatnih nameščenecv v dravski banovini, ki je znašal po poročilu PZ že leta 1931 nad 24 milijonov Din vidimo, da je plačala dravska banovina v letu težke krize samo na zakonitem socialnem zavarovanju nad 104 milijone Din.

Finančni zakon za leto 1933-34 vsebuje pooblastilo za ministra socialne politike, da sme urediti vprašanje izdajanja dovolj za inozemske delavce (nameščenecv) v kraljevini Jugoslaviji in predpisati posebne takse, ki jih bodo morali plačati delodajalci ob izdaji dovolj za zaposlovanje inozemskih nameščenecv (delavcev) za domače gospodarstvo in se bo plačala v fond za neposredno podpiranje brezposelnih delavcev. Zbornica je neposredno nameni delamo z benevolentno kritiko na ozdravljenju težkih razmer.

be pred definitivno redakcijo, predložil v izjavo.

Obrtne zadeve

Položaj našega obrtništva se v prošlem tromesečju mrtve zimsezone v ničemer ni izpremenil. Zmanjšanje zaposlenosti opazamo v stavilnih strokah in v strokah, ki so odvisne od kupne moči kmeta in delavca. Zbornica si posebno prizadeva, da bi zajela in zatrija sušmarstvo in njeno posredovanje je bilo v mnogih primerih uspešno. Od 10. decembra 1932 do 1. aprila 1933 se je prijavilo za mojstrske izpite 239 kandidatov, od teh je bilo prijavičenih 239, izpit jih je položilo 205, reprobiranih je bilo pa 34. Število obrtniških obratov se v preteklem letu ni povečalo. Prijav je bilo 2007, odjav pa 2017.

Cisto svojevrsen položaj imamo glede gostilniških obratov. Dočim so velika, moderno urejena in opremljena podjetja izgubila pretežen del prometa, vidimo da se število malih obratov, raznih klet in vinotocov z minimarno režijo in najprimitivnejšo ureditvijo silno množi. Lani je število gostilniških obratov poraslo za 287, in sicer je bilo prijavljenih 496 novih gostlin, odjav je bilo pa samo 209. Pomnožili so se tudi bifeji, avtomati in kavarne. V prvem četrtletju tekočega leta je dala zbornica 125 potrdil za gostilniške obrti, od tega za 88 gostlin.

Agende zbornice naraščajo

Agende zbornice v zadnjem času močno naraščajo. Meseca decembra je prejela zbornica 2390 dopisov, v prvem četrtletju tekočega leta pa 6405. Število ekspedicij v letošnjem letu presega število prejetih vlog za 140, v čemer pa ni vseh 3300 vprašanih pol. Prošnje za izjavo potrdil za nastop obratov je prejela zbornica v prvem četrtletju 967, prošnje za izjavo raznih drugih potrdil pa 1022. Po svojih delegatih se je zbornica udeležila 122 občnih zborov, obrtniških združenj, 24 gostilniških združenj in 12 trgovskih združenj ter priredila 9 konferenc o aktualnih gospodarskih problemih.

Mi nismo defetisti

Med poročilom se je predsednik obširno zahvalil vsem članom obrtnega odsta za njih razsodno in požrtvovalno zavzemanje za skupne zbornice s pozivom, da se sedaj, ko je vprašanje, ki je obrtništvo tako zelo razburjalo, rešeno, potrdijo za pomirjenje duhov v korist vsega stanu in države. Zahvala je bila sprejeta z največjim odobravanjem.

Po poročilu je pa predsednik v daljšem govoru obžaloval nerazumiranje, ki se kaže napram delu zborničnih članov, če ti hočejo z najpožrtvovalnejšim delom in dobrohotno kritiko pomagati pri ozdravljenju današnjih razmer. Svečano je predsednik odklonil, da bi se tako delovanje hotelo označiti z defetizmom. Zbornica se ne more odpovedati upravičeni kritiki. Ker se vsi člani svojih nalog zavedajo le predobro in poznajo tudi razmere, ki se v njih nahajajo naša država in narodno gospodarstvo. Zato pa tudi vemo, da se na rešitev ne moremo zanesti, da bo prišla od zunaj, temveč se bomo rešili iz teh razmer le s samostojnim krepljenjem delom, če se najtesneje strnemo, da s složnim delom dosežemo boljše bodočnost. V ta namen bosta predsednik g. Jelačin in zbornični generalni tajnik minister g. Mohorič v tork zvečer v Trgovskem domu priredila diskusijski večer, kjer bo minister g. Mohorič poročal o položaju gospodarstva v vsej državi s posebnim ozirom na prilike v dravski banovini.

Mi bomo delali naprej s pomnoženo intenzivnostjo in ne bomo nikdar razdirali, saj smo vendar mi tisti, ki smo želeli Jugoslavijo in je zato tudi ne bomo nikdar pustili pasti. Če smo se borili za pravilno rezanje krahov, smemo tudi zahtevati, da je sleherni enakoveren v državi. Odločno protestiramo proti očitjanju, da bi bili separatisti, pač pa zahtevamo, da morajo biti enaki vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, če nosijo enaka bremena.

Mnogo zakonov je bilo ustvarjenih pod demagoškimi vplivi, zlasti je pa naš trošarinski sistem absolutno zgrešen. Naši speši so upravičeni in ne bodo ponehali, dokler ne bo remediure. V primeri z vso državo ni v naši banovini niti dva odstotka neplačanih davkov. Zato nam ni treba očitati defetizem! Tudi zahtevki rentnine so pretirani, saj so predpisani rentnine celo ubogim vdovam, ki se preživljajo s tem, da imajo dijake na stazovanju. Tudi v drugih krajih so pogreške in pomislimo samo na prevzemanje tobača, a vendar upravičenim kritikam o teh zadevah ni nihče očital defetizma. Z vso vehemenco je pa predsednik g. Jelačin obžaloval vrolo socialno razvado neprečlanega zlobnega denunciranja svojih rojakov v Beogradu. Tj govornik isto kot govornik v Beogradu in v Beogradu isto, kar govorim tu in tam bom tudi delal, dokler uživam vaše zveranje. Vsega v resnici ni mogoče storiti, a naj nam ne jemljejo dobre volje, če z najpoštenjšimi nameni delamo z benevolentno kritiko na ozdravljenju težkih razmer.

Ko je predsednik g. Jelačin povzel sta

ne zbornice, naj pomagajo pri delu s samostojnimi predlogi in iniciativnimi nasveti, se jim je zahvalil za pomoč in zopet se je oglašal večinuten aplavz, ki je tudi spremljal skoraj vsak stavek njegove odločno patriotske izjave.

Za sanacijo denarne krize

Industrijalec g. Lenarčič z Vrhnike je obširno razpravljal o vzrokih denarne krize in o njeni sanaciji ter je v tem pogledu stavil pet predlogov, ki jih je predsedstvo zbornice vzelo na znanje.

Na izvajanja g. Lenarčiča je reagiral zbornični tajnik bivši minister g. Ivan Mohorič, ki je poudarjal važnost treh predlogov. Osnovno in centralno vprašanje našega gospodarstva je vprašanje kreditov. Potrebno je, da se reorganizira možnost pridobitve kreditnih sredstev, če teh ni, potem se meha vsaka gospodarska akcija. Potrebno je pa tudi, da so dani pogoji za pridobitev kredita in da odgovarjajo danim prilikam. Gotovo je, da so današnje obrestne mere previsoke, 10 ali 12 ali celo 14 odst. obrestni ni mogoče znagovati. Govornik je podrobno opisal odpor proti znižanju obrestne mere s strani raznih bank, se dotaknil gospodarskih in denarnih prilik v sosednih državah, v Avstriji, Italiji, Nemčiji, na Češkem, v Ameriki itd. in zaključil, da je potrebno, da se obrestna mera na vsak način zniža na razbremenjene denarni zavodi zamrzanih kreditov, ki naj bi jih prevzel kak državni zavod. Po zgledu drugih držav se mora tudi pri nas začeti reševati denarno vprašanje temeljiteje nego se je do sedaj.

Govor generalnega tajnika g. Mohoriča je bil sprejet s toplim aplavzom.

Zbornični statut

Pri razpravi je sodelovalo o zborničnem statutu je predsednik g. Jelačin ta statut predložil, ki je v glavnem reproducirana uredba o zbornicah, bistvo bo pa šele poslovniki, ki bo na podlagi statutov predložen na prihodnji seji ZTOI.

Računski zaključek

O računskem zaključku je poročal v imenu računskih pregledovalcev Milica Krapež in Ignacia Florjanciča, zbornični svetnik g. Josip Lavtičar. Premoženje zborničnega sklada ob koncu 1. 1932 je znašalo Din 4.452.069.65 v gotovini, vrednostnih papirjih in hranilnih vlogah. Ostalo premoženje je porazdeljeno na razne fondne, ki so glede porabe vezani na že določene namene. Na podlagi izvršene revizije je predlagal, da se računski zaključek odobri in predloži kr. banski upravi dravske banovine.

Ko je zbornica soglasno sprejela in odobrila poročilo g. Lavtičarja, je prišel govoriti g. Stane Vidmar.

Zakon o prisilni poravnavi izven konkurza

O reviziji zakona o prisilni poravnavi izven konkurza je poročal zbornični svetnik g. Stane Vidmar. Zlorabe zakona o prisilni poravnavi izven konkurza z dne 22. novembra 1929 so dale povod za stalne pritombe. Prisilne poravnave so se posluževale redno samo nedejstvenimi elementi, zato da so na nepošten način izkoriščali svoje upnike. To vprašanje pa ni prišlo z mrtve točke, dokler ni prevzel resora ministrstva trgovine in industrije g. Mohorič. Sklica, na je bila anketa v Zagrebu in ministrstvu pravde so bili predloženi njeni zaključki, ki se dele v tri skupine. V prvi so predlogi za spremembo nekaterih določb zakona o prisilni poravnavi izven konkurza v svrhu, da se izločijo postopek prisilne poravnave, v drugi skupini se zahtevajo načelne izpremembe zakona, v tretji pa poostreitev kazenskopravne zaštite upnikov proti zlorabam prisilne poravnave.

Dočim je ministrstvo pravde ustreglo predlogom prve skupine, ki niso zahtevali načelnih izpremenj zakona in jih je v načrtu skoraj v celoti sprejelo, ni ugodilo zahtevam druge in tretje skupine, ki so bile načelne značaja.

V svrhu poostreitev zaštite upnikov predvideva načrt naslednja določila:

1. da mora dolžnik, ko zahteva otvoritev postopanja za prisilno poravnavo, istočasno položiti primeren iznos v svrhu kritja pasivne takse predpisane za ta postopek, da ne bi z zavlačevanjem plačanja takse zavlačeval sklepe o potrditvi sprejema poravnave.

2. da je za sprejem poravnave, ki nudi upnikom manj kot 50% njihovih terjatev, potrebno soglasje upnikov, katerih zahteva znašajo najmanj 4% celokupnega iznosa vseh zahtev s pravico za glasovanje in da zadostuje šele za ponudbe od 50% ali višje soglasje upnikov s tri četrtinami celokupnega iznosa vseh terjatev.

3. da se rok plačanja, odnosno izpolnitve obvez iz poravnave računa od dneva sprejema poravnave, a ne od dneva pravomočnosti sklepa o potrditvi poravnave.

4. da ostanejo po pravomorno potrjeni poravnavi omejitve glede dolžnikov razpogajanj, odnosno stalno nadzorstvo nad

upravo njegovega premoženja in njegovega podjetja in to vse dokler ne izpolni, odnosno ne zadosti v celoti obvezam iz po. ravnanja, razen ako upniki sami z večino, ki je predpisana za sprejem poravnave, soglasajo s tem, da prestanejo te omejitve po pravomočno potrjeni poravnavi; upnikom se daje možnost, da sami izberejo osebo svojega zaupanja za vodstvo tega nadzorstva, odnosno nadzora nad izpolnitvijo obvez iz poravnave.

5. da upniki v slučaju ako se otvori konkurz, prej nego so obveze iz poravnave izpolnile, priključijo konkurzu brez ozira na sklenjeno poravnavo s popolno prvotno terjatvijo in to tudi tedaj, ako so prejeli ono, kar jim je pripadlo po poravnavi toda po odbitku že prejetih svot.

6. da se določila §§ 344 in 345 kazenskega zakona o lažnem bankrotstvu uporablja tudi za dolžnika, ki je prišel v prisilno poravnavo in da morajo sodišča tudi pri tem postopku po službeni dolžnosti prijaviti državnemu tožalcu, če obstaja, ali sum, da dolžnik zagreši kakšno kazensko dejanje.

Naša zbornica je, čim je prejela projekt zakona, uvedla pismeno anketo pri vseh združenjih trgovcev in drugih važnejših gospodarskih organizacijah. Po izvršeni pismeni anketi je sklical konferenco, ki se je vršila 4. marca 1933 in katere so se udeležili predstavniki Društva in industrije in veletrgovcev, Zveze trgovskih združenj dravskih banovine, Zveze industrijev in ljubljanskega združenja trgovcev.

Na podlagi zaključkov te konference je predložila zbornica ministru pravde svoje izjavo, ki vsebuje naslednje predloge:

1. Olajša naj se sprejema ponudbe z nadpolovično večino po številu upnikov in po višini terjatev, ki dajejo pravico do glasovanja; 2. odplačevalni rok naj se podaljša do dveh let, računajoč od dneva sprejema ponudbe; 3. znižaj naj se tarifa strokovnega upravitelja na eno četrtino; 4. naj se pred besedo trgovca v zakonu unese še dostavek »protokolirani ali neprotokolirani«, da sodišča na raznih področjih pojma trgovca ne bodo več različno tolmačila in v izvajanju tega diferenciranja odpravljajo konkurence pri protokoliranih trgovcih po službeni dolžnosti, pri neprotokoliranih pa šele na predlog upnikov. Na daljše predlagana revizija uredb o tarifah za nagrade upravitelju konkurznega masse in za nagrade upravitelju prisilne poravnave izven konkurza.

Dolžnikom bo torej z zakonom o prisilni poravnavi izven stečaja dana možnost vsakršnega aranžmana z upniki. Zato naj bi se za točko 23. projekta uvrstila točka 24. naslednje vsebine: Ko dobi ta zakon veljavo, prestane veljavnost uredb o postopku posredovanja.

Po poročilu g. Vidmarja je predsednik g. Jelačin predlagal, naj se v odbor za osnutek zbornice poslovnika izvolijo gg. Ivan Bahovec iz Ljubljane, Pintar, dr. Rekar, Heinrih, Kavčič in Brčić, nato se pa pričel govoriti g. Rebek.

Inspekcija dela postala oblastvo

V praksi izvajanje zakona o inspekciji dela glede na sedanjí položaj obrtništvu je poročal zbornični podpredsednik g. Josip Rebek. Pri postopanju inspekcije dela v zvezi z izvrševanjem delovske zaščite zakonodaje dobiva Zbornica številne pritožbe. Inspekcija dela je izgubila značaj dobrohotnega svetovaleca tudi napram delodajalcem in posredovalcem med delodajalci in delojemalcem. Postala je oblastvo in ne nadzira samo, če se izpolnjujejo predpisi zakona o zaščiti dela in drugi podobni zakoniti in uredbeni predpisi, temveč tudi odreja in celo kaznuje. Vsak prekršek predpisov je sankcioniran z razmeroma težko kaznijo, ki sega do 5000 Din. Delavska zaščitna zakonodaja gre pri nas predaleč. Naše gospodarstvo ni bilo zmogljivo prenesti tako velikih socialnih bremen. Pri nas socialne razmere še niso bile zrele za tako moderno zakonodajo, kakor smo jo prvotno dobili.

Zbornica je morala ustreči pritožbam in zahtevam interesentov, pa je sklenila zbrati potrebno gradivo in staviti na merodajnih mestih konkretne predloge za omiljenje prakse pri izvajanju zakona o inspekciji dela, obenem pa načne tudi vprašanje izpremembe predpisov, ki so v praksi pokazali, da naše socialne in gospodarske razmere za njo še niso zrele.

Davčna politika in davčna praksa

O aktualnih vprašanjih davčne politike in davčne prakse je poročal zbornični svetnik g. Jakob Zdravce. Kljub velikim redukcijam v proračunu ni bilo mogoče doseči nikakršnih davčnih olajšav, ki naj bi omilile glavne trdote. Nasprotno, davkoplačevalci so morali prevzeti še nova bremena, da se ohranijo državne finance v ravnotežju. Poostrena davčna praksa daje našim davkoplačevalcem povod za vedno pogostejše pritožbe.

Tako se davkoplačevalci pritožujejo, da se pridobitna odmerja po zunanjih znakih davkoplačevalčevega osebnega življenja. Tudi v tekočem letu se kaže ta tendenca, kar dokazujejo davčni pozivi. Državni zastopniki pri davčnih odborih za odmero pridobitne so se v mnogih primerih poslužili zakonite pravice, da so vložili pritožbo proti oceni davčnih odborov in to pritožbo se pridobitno davčnim zavzemanem s pozivom, naj v 14 dneh podajo pismeno nasprotno razlogo. Davčni zavzemanji bi morali imeti pravico vpogledati spis, toda davčne uprave jim odrekajo to pravico za odgovor na tožbo državnega zastopnika in jim dovoljujejo vpogled v odmerne spise samo v času, ko teče rok za vložitev pritožbe.

Pridobitna v sedanjí izmeri znaša v najnižji skupini pri povprečno 150 do 200% dokladah okrog ene petine ocenjenih dohodkov. Pri vedno rastoči tendenci povševanja ocene dohodkov za njeno odmero postaja pridobitna težko breme, ki ni več v pravi skladu s plačilno zmoglostjo gospodarsko skrajških davkoplačevalcev, ki čisto niti za preživljanje ne zaslužijo. Za pobiranje pridobitne naj bi se določil davčni minimum, kar je zlasti zahteva malih obrtnikov, ki pri pridobitni naj bi se pavšalirala tako, da bi znašala za mojstra 60, za pomočnika pa 30 Din letno.

Kakor pri drugih davčnih vrstah, se je poostrolo pobiranje tudi pri davku na poslovni promet. V zadnjem času je finančno ministrstvo odredilo, da se mora koncem leta plačati skupni davek ne samo od odškodnin, prejetih v kolektorskem letu, temveč tudi od onih, ki se niso bile plačane, ker so bile kreditirane, kar pa nasprotuje zakonu. Tako se v praksi postopa naravnost v nasprotju z zakonom, ki je davčno dolžnost vezal na plačilo odškodnine.

Vedno aktualnejše postaja zadnje čase vprašanje rentnine od trgovskih terjatev, ki v našem zakonu ni zadovoljivo urejeno. Davčne uprave so izdale celo vrsto pozivov na lastnike podjetij in obrtov, naj prijavijo dohodke od terjatev, utemeljujoč svoj postopek z zakonskim določilom, da se v dolgovnih razmerjih jemlje dohodek v višini, določeni z listino, ne glede na to, ali ga je davčni zavezanec faktično prejel ali ne. Zahteva davčnih uprav, naj podjetja prijavijo svoje terjatve za rentnino ne glede na to, ali so obrestni od njih prejela ali ne, ne more biti v skladu z intencijo zakonodajalca. Zakon ni hotel zadeti nerealiziranih obresti. Razmere so se od uveljavljanja zakona o neposrednih davkih bistveno izpremenile, izpremenile so se pa tudi odnosi dolžnikov napram upnikom na način, ki imperativno zahteva, da se izpremeni zakonski predpis o rentnini. V ta namen je potrebno, da se znova uveljavi besedilo čl. 61. zakona o neposrednih davkih, kakršno je imel prvotni zakon o neposrednih davkih, in da se dosledno izvede načelo, da podlega rentnemu davku samo dejanska prejeta obrest.

Moka, ki je eden najvažnejših življenjskih potrebščin, je v davkom na poslovni promet zelo obutno obremenjena. Nujno potrebno bi bilo, da se zbornica ponovno zavzame za to, da bi se dodatni davek na izdelke iz moke v znesku 3% ukinil ali pa vsaj znižal na 1%.

Izterjevanje poslovnih terjatev je pri nas vedno težje, saj celo država ne izpolnjuje več redno svojih dolžnosti iz nabavnih pogodb. Zato ni čuda, da vedno več davkoplačevalcev ne more pravočasno izpolniti svojih obveznosti. Zato se obračajo na finančno upravo glede davčnih olajšav, toda njihove prošnje so večinoma zaman. Položaj je trajno nevzdržen, kar je najbolj razvidno iz ugotovitve generalnega tajnika ministra g. Mohoriča v Narodni skupščini, da odpade od celotnega davčnega zaostanka v državi v znesku 2700 milijonov na našo banovino ptihih 40 milijonov. V kolikor pri nas ljudje ne plačujejo davkov, jih ne plačujejo samo zato, ker jih ne zmorejo. Zato bi morala finančna uprava davkoplačevalcem s primernimi plačilnimi olajšavami pomagati, da bi postopoma izpolnili svoje obveznosti.

Malí obrtniki davke vedno težje plačujejo in pri njih prihaja vedno pogostejše do ruže, pri tem pa posejajo davčne uprave celo po obrtniškem orodju, kar nasprotuje predpisom. Proti takemu postopanju moramo odločno protestirati.

Temeljna zahteva davčne politike mora biti, da porazdeli davčna bremena sorazmerno na posamezne panoge. Zdaj pa vidimo, da odpade na pr. na zemljinarjo, da si 80% našega prebivalstva bavi s poljedelstvom, v proračunu od celotnih 1360 milijonov samo 456 milijonov, torej komaj dobra tretjina.

Je pa še en moment, zaradi katerega postaja poostrena praksa pri pridobitni in družbenem davku za gospodarstvo fatalna, namreč, da služni za odmera za podlago doklad, katerih višina kljub zmanjšanju proračunov v celoti še vedno presega državne davke. Tako postaja končni efekt obremenitve za obrtnike, trgovce in družbe tako znan, da izliva v mnogih primerih resne težkoče in komplikacije.

Nakup Obrtnega doma v Celju

Ko je zbornica poročila g. Zdravca z odobravanjem soglasno sprejela, je predsednik g. Jelačin prečital predlog predsestva, naj ZTOI kupi Obrtni dom v Celju od Slovenskega obrtniškega društva za 320 tisoč Din ter s tem omogoči obrtništvu nadaljnji razvoj, ker bodo v domu imeli prostora obrtniške in tudi trgovske organizacije.

G. Zdravec se je zavzel za obrtništvo in po obširnem pojasnilu predsednika g. Jelačina o nakupu in pravicah obrtnikov je zbornica predlog soglasno sprejela. Nato je zbornica prešla na samostojne predloge, ki je vse soglasno sprejela.

Samostojni predlogi Za zboljšanje finančnih razmer

Nujni predlog zborn. svetnikov Bureš Franja in tovarišev v zvezi zboljšanja sedanjih finančnih razmer.

Razmere, ki vladajo sedaj na denarnem trgu, so postale docela nevzdržne. Vedno prekanje in ugičanje kaj je storiti, da se napravi temu konec, ne rodi in ne more roditi uspeha. Merodajna mesta, predvsem Narodna banka kraljevine Jugoslavije, bi morala temu napraviti že davno konec, kakor so to napravile CSR, Nemčija in v naj-novejšem času Amerika.

Razmere naših denarnih zavodov so danes neznosne. Da se temu odpornost, bi bila takojšnja pomoč na mestu in pa dolžnost kr. vlade in narodnih poslancev je, da to z vsemi silami uredijo.

Visoka zbornica naj blagovolji sprejeti naš predlog za delno ublažitev:

Kr. vlada naj nujno donese potrebne ukrepe, da se ves pupilarni denar nalaga v pupilarno varnih zavodih okraja, v katerem se nahaja sodišče.

Poslana hranilnica naj da denarnim zavodom na razpolago del imovine proti primerni obrestni meri in odpovednem roku.

Narodna banka naj razdeli reeskomptni kredit na novo, da bodo tega deležni tudi zavodi, ki se sedaj tega kredita, iz katerega razloga ne morejo posluževati.

Dovolj naj se denarnim zavodom kredit proti zastavi prima hipotek in to do ene tretjine faktične vrednosti.

Z vsemi sredstvi naj se podpira štednja, naj se vlagateljem ne nalagajo kakšne nove davščine, ki nalaganje gotovine samo otežkoča.

Izpremeni naj se čimprej zakon o zaščiti kmeta. Sedanjí zakon ne more koristiti kmetu. Denarnemu zavodu mora biti dana možnost, da svoje naložbe zahteva nazaj, če vlagatelj pritiskajo za vrnite svojih naložb.

Zaščita kmeta naj bi se prepustila posameznim banovinom, ker so razmere v

vseh delih naše kraljevine povsem različne.

Trošarine prosta prodaja vina izpod 50 litrov

Predlog zborničnega člana g. Oseta Andreja glede trošarine proste prodaje vina v količinah izpod 50 l od strani vinogradnikov.

Trošarinska novela, ki je preuredila pobiranje državne in banovinske trošarine na vino, ima težke posledice ne le za gostilničarje, temveč tudi za državo, banovino in občine. Gostilničarski stan je po tej preureditvi naravnost ogrožen v svojih eksistencijskih pogojih, ker je dovolila novela vinogradnikom predalekosežne ugodnosti, katere si ti še sami samovoljno razširjajo.

Trošarinska novela dovoljuje, da smejo vinogradniki prodajati v svojih vaseh po 5 l in več in v mestih po 10 l in več vina brez vsake trošarine. Namen zakonodajalca je bil, da se ta prodaja vrši na licu mesta, kjer se je vino pridelalo, to je v vinogradu. Deljansko pa se izvaja na ta način, da imajo vinogradniki prave točilnice ne le v svojih vinogradih, ampak tudi na svojih domov. Pa ne le to, celo spekulacija se je polastila točenja pijače in ljudje, ki trdijo, da so vinogradniki, vozijo na vohov nastavljeni sode in prodajo iz njih vino v vsaki količini. Vse pritožbe gostilničarjev v tem pogledu so ostale brezuspešne in se lahko reče, da je kontrola, ki bi bila potrebna tudi v interesu finančne uprave, ostala v tem pogledu brez vidnega učinka.

Gostilničarski stan radi tega propada in številni gostilničarski podjetji stalno nazadujejo. Gostilničarske organizacije so ob pritiski državnega proračuna stavile z preprečitve težkih posledic trošarinske novele dobro utemeljene predloge, ki so pa žal ostali neupoštevani. Ker gre za eksistencijske pogoje gostilničarjev, naše organizacije svoje borbe za obstanek kljub temu ne bodo opustile, ampak jo bodo nadaljevale, dokler se zopet ne uveljavi načelo, da sme pijače točiti na drobno samo oni, ki ima za to obrtno pravico. Radi tega zahtevamo, da se predvsem ukine pravica vinogradnikov, da smejo brez trošarine točiti pijače v količinah od 5, odnosno 10 litrov in več in prizna pravico točiti pijače v količinah izpod 50 l izključno samo gostilničarjem.

Dokler se trošarinska novela zakonodajnim potom v tej smeri ne izpremeni, pa predlagamo, da se zbornica zavzame za to, da se bo pravica vinogradnikov omejevala v smislu intencije zakonodajalca v toliko, da so upravičeni točiti pijače v količinah iznad 5 odnosno 10 l samo na kraju pridelka.

Pospeševanje tujkega prometa v deviznem prometu

Predlog zborničnega člana g. Josipa Lavtjarja v zvezi pospeševanja tujkega prometa v deviznem oziru.

V naši banovini smo v izdatni meri navezani na tujski promet, ki ugodno vpliva na naše gospodarstvo. Naše gospodarstvo ima ves interes na tem, da se tujski promet neovirano razvija. Razvoj tujkega prometa pa v zadnjem času ovirajo devizne omejitve, ki kverno vplivajo na počet naših kopališč, letovišč in planin od strani inozemcev.

Te ovire bi se izdatno omilile, ako bi naša finančna uprava dovolila, da smejo inozemci, ki prihajajo k nam na oddih, porabljati za kritje stroškov preživljanja v naši državi povsem vezana dobroimetja v neomejenem obsegu. Na ta način bi se ne pospeševal samo tujski promet, ampak bi se v našo korist vsaj deloma likvidiralo vprašanje povsem vezanih terjatev, ker bi se porabile na našem ozemlju.

Predlagam, da se zbornica obrne na ministrstvo financ s prošnjo, da z ozirom na dejstvo, da stojimo tik pred nastopom tujke prometne sezone, nujno dovoli porabo povsem vezanih terjatev za tujsko-prometne svrhe v neomejenem obsegu.

Ovadbе šušmarjev

Predlog zborničnega člana g. Windischerja Josipa glede odgovorov oblasti na vloge obrtniških združenj pri ovadbah šušmarjev.

Prejšnji obrtni zakon je v § 147 predvideval, da morajo oblastva dajati odgovore obrtniškim združenjem na njih vloge, s katerimi so ovadili šušmarje. Sedanjí obrtni zakon nima nikjer sledenja določila, toda tudi nikjer ne predvideva, da bi oblasti ne smeje dajati obrtniškim združenjem na njih vloge odgovor. Ker je vsako pobijanje šušmarstva, ako se na zadevo vloge obrtniških organizacij ne odgovarja, skoraj onemogočeno.

Predlagam, da visoka zbornica sklene intervenirati pri kraljevski upravi in ministrstvu trgovine in industrije, da se sreskim načelstvom da naloga, da morajo odgovarjati na vloge obrtniških organizacij pri ovadbah šušmarjev.

Na druge samostojne predloge se še povrnemo.

Seja je bila zaključena še pred 13.

Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesju, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz Josefova« grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček.

Beložnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 7. aprila katoličani: Herman, Radič, pravoslavni 25. marca.

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Ljubezan z neba.

Kino Ideal: Kraljica sužnjev.

Kino Dvor: Pustolovščina.

ZKD: »Snehljajoči se poročnik« ob 14.15 v kinu Matici.

Prosvetno družabni večer »Krke«, predavanje dr. Josipa Debeveca o Dantejevi »Božanski komediji« ob 20. pri Mikliču.

Koncert Glasbene Maticе in Slovenskega vokalnega kvinteta ob 20. v Sokolskem domu v Šiški.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Bakarič, Sv. Jakoba trg 9. Dr. Picoli, Tyrševa cesta 6.

Zmotila sta se.

— No, bo kaj?

— Vraga bo! Vdim samo skledo in dve steklenici mleka.

— Tristo vragov, saj sva vlomila v hladilnik!

Kje se bodo Kranjčani letos kopali

Zanimiva rešitev tega vprašanja, kakor si jo je zamislilo Tujsko prometno društvo

Kranj, 6. aprila.

Toliko se je že v Kranju govorilo o novem kopališču, o njegovi potrebi in zgradbi. Toda pri vsem tem je glavna ovira, da se zamele modernega, velikega kopališča ne more zaenkrat uresničiti, ker ni mogoče dobiti likvidnih sredstev. Pa tudi interesi posameznikov si nasprotujejo. Nekateri hočejo imeti kopališče ob Kokri med Majrjevo elektrarno. Toda kljub lepi legi bi se tuje težko privadili, da bi morali po prašni cesti tako daleč do kopališča. Najdaljši bi bilo brez dvoma kopališče na Majrjevem otoku na Savi, seveda če bi bilo mogoče otok dobiti. Gotovo bi bila to še najbolj posrečena zamisel. Drugi hočejo kopališče v Struževem ali pa v Majrjevem kanalu, nekateri celo na Zlatem polju ali na igrišču SK Korotana, kjer pa bi bilo trpanje vode in polnenje bazena mnogo predrago. Kopališče bi moralo ustrezati tudi zahtevam sporta, ker bi gotovo naši sportniki takoj začeli s plavalnim sportom. Toda vse to so le sanje, ki so same na sebi pocieni, njih realizacija pa je za današnje razmere mnogo predraga.

Da bi se pa že letos omogočilo tujcem in domačinom ugodno kopanje, je razpisalo Tujsko - prometno društvo ogled kopališča na Savi in Kokri, ki se je vršil v torek popoldne. K ogledu so bili vabljani mestno županstvo, vsi odborniki Tujkega prometnega društva, obe elektrarni, posestnik Janez Strupi z Rupe, posestnik Ciril Rakovec iz Struževa in SK Korotan. Vsi so se ogleda

tudi udeležili, kar priča o važnosti vprašanja kopališča v Kranju. Med zastopniki Tujkega prometnega društva sta bila tudi predsednik društva sreski načelnik g. dr. Franc Ogrin in mestni župan g. Ciril Pirc.

Najprej so si ogledali kopališče ob Savi. Tu se bo napravilo 25 kabin. Razen tega se bo zgradil mal bazen za otroke in neplavalce, kjer ne bo voda višja od 1 metra. Bazen bo postavil delovodja g. Vrabeč na lastne stroške, zato pa bo imel kopališče brezplačno na za dobo petih let v najemu. Stal bi sicer okrog 5000 Din. Kabine bo postavila mestna občina. Posestnik Rakovec, čigar travnik ob Savi so kopalec običajno zelo poškovali, bo odstopil za znatno letno odškodnino del travnika, ki bo od drugega dela ograjen z žico. Pota v Savskem drevoredu bo treba popraviti.

Tudi na Kokri se bodo postavile kakih 500 m nad Majrjevo elektrarno kabine pod Strupijevim travnikom. Kabine bo zgradilo na svoje stroške Tujsko prometno društvo, ki bo napravilo tudi primerna pota, da bo ugoden dohod h kopališču. Staro kopališče ob Kokri pod Fochovo tovarno se bo poplolo, ker ne ustreza prav nobenim zahtevam prikladnega kopališča.

Tako je za letos vprašanje kopališča rešeno. Dokler ne bomo dobili velikega, modernega kopališča, ki ga naše mesto zelo potrebuje, a je v teh časih predrago, smo s to rešitvijo lahko prav zadovoljni. Ustrezno bo kopalec ob Savi in ob toplejši Kokri pa tudi tujcem.

OUZD v marcu

Ljubljana, 7. aprila.

OUZD v Ljubljani objavlja statistične podatke o stanju zavarovanja v marcu in pravi, da je gospodarska kriza že za nami. Da bi je bila res! Zdi se nam pa, da je v njem še mnogo preveč optimizma. Zavarovalnih članov je bilo v marcu 70.794 (v primeri z marcem lanskega leta 2287 manj), od tega 42.880 moških in 27.914 žensk. Bolnikov je bilo 1630 (—211) ali 2,30%. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 23.04 (—1.43), celokupna dnevna zavarovana mezda pa 1.631.106.40 Din.

Zaposlitve delavstva v preteklem mesecu kaže zelo razveseljivo sliko. Zaposlenost v dravski banovini zdaj ne nazaduje več (kar je pa itak razumljivo, saj je začetek sezone raznih javnih in drugih del). Dočim smo imeli lani v avgustu še ogromen padeč za celih 18.251, imamo zdaj že prirastek za okrog 1000 zavarovanih delavcev. Od začetka krize, od sredine leta 1930 statistika OUZD ni mogla objaviti tako ugodnega poročila. Nazadovanje števila zavarovanih delavcev je znašalo v primeri z lanskim letom letos 1. marca 5176, 10. marca 3502, 20. marca 1321, dočim imamo 1. aprila že prirastek 898.

Z naraščanjem zaposlitve se boljšajo tudi razmere našega socialnega zavarovanja. Odstotek bolnikov je nazadovol skoraj za eno desetino. Zboljšanje razmer je tako veliko, da je lahko OUZD podaljšal dobo zdravljenja od 26 zopet na 52 tednov.

„V Ljubljano pridem še vesel...“

Ljubljana, 7. aprila.

Zidane vogte se je prizibal v mesto po Poljanski cesti. Klubok je imel prešerno zvržen na levo uho, ozražen je pa bil čez suknjič z nekakšnim trenčkotom, z mastnim suknjičem, s katerim se pokriva ponoči v kakšnem kozolcu. Sicer je bil povsem deloven človek na pogled, prepasan je imel moder predpasnik in bil je na pogled soliden možak srednjih let. Samo zabljaje ga je izdalo.

Nekakšne posebne litanije je molil, ko je prikolaviral na Amrožev trg. Stražnik mu je šel naproti, da ga sprejme, kot se spodobi. Možak se ga ni ustrašil, samozvestno ga je spredel ter se je zdelo, da je on vprašal stražnika, kaj prav za prav želi. Zazibal se je pred njim, malo je manjkalo, da ga ni sunil v nos, privzdignil je klubok ter zamahnil z njim kot srednjeveški kavalir, a ga je treščil ob tla v znak protesta, da si upa kdo njega ustavljati in nagovarjati na cesti. Stražnik je pa hotel samo zvedeti, kaj išče junak v mestu in zahteval je, naj se mu legitimira. Možak je pobral klubok ter dejal z dostojanstvenim naglasom, da se mu doleži še ni bilo nikdar treba legitimirati. Posebno je pa še naglasil, da on sploh ne potrebuje legitimacije. Če se ga je malo nasrkal, to nikogar nič ne briga in on sploh pije le na svoje stroške ter ni nikdar tako pijan, da bi ni vedel, kaj dela.

Končno je vseeno stražnik izvlekel od njega poselsko knjižico. Možak je dejal, da mu jo izroča samo zato, ker je sploh ne potrebuje.

V Ljubljano jo vrzite! Je dejal povsem resno ter se je je dolgo branil. Stražnik bi se rad zvedel, kam je možak namenjen. Ta je odgovoril s posebnim ogorčenjem, da gre domov v Trnovo. Takoj je pa dopolnil zagovor svoje neoporečnosti: — Tja grem, v Trnovo, shtihat zemljo —, pri tem je mahal proti jugu, ker mu stražnik ni hotel niti verjeti, da ve, kje je sploh Trnovo. Vedno je bil še radoveden, kam v Trnovo prav za prav gre.

— Kje je to? Pa pojditte z menoj, pa boste videli, kje je! Je odgovorjal možak ogorčen. In res je šel stražnik z njim. Odlša sta po Poljanskem nasipu. Možak je postal na mah izredno zgovoren. Do jubilejnega mostu se je že opral pred stražnikom, da je bil nedolžen kot jagnje. Zato sta se poslovila na mostu. Možak je bil rehabilitiran. Moško je ubral čez most in to je bil že na drugi strani, se je sprotno ozrl, kam je krenil stražnik. Ni ga več opazil. Možak je zbral energijo, da je stopil kolikor mogoče brez opotečanja v prvi lokal, ki ga je opazil. Bila je lekarna. Človek bi mislil, da potrebuje zdravniško pomoč. Možak se je v lekarni odkril kot olikan človek ter stopil ponizno k kultu.

Ustreljivo so ga vprašali, kaj želi. Možak je pa napravil tako obupan obraz, nepopisna beda se mu je zrcalila z njega, da bi se moral zasmijati kramlju. Kdo bi mu mogel odreči podporo in kdo bi mislil, da

je prišel prosit v središče mesta v častnem spremstvu stražnika! Iz lekarnice je krenil možak v sosedni lokal, v trgovino z barvami. In na Sv. Petra cesti je mnogo trgovin. Možak ni lenaril, da se je zvečer lahko odzibal iz mesta, kot se je zjutraj vanj.

Narodno gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 7. aprila: Zaprt.

Sobota, 8. aprila: Hamlet, Red C.

Nedelja, 9. aprila: I. N. R. I. izven.

Ponedeljek, 10. aprila: I. N. R. I. izven.

»Hamlet« z g. Debevcem v nastopni vlogi se ponovi v ljubljanski dramli v soboto dne 8. t. m. za red C. Ostala zasedba je kakor pri premieri.

Pasijonska igra I. N. R. I. Zasedba pasijonske igre je po večini večini ista, kakor pri vzpirizitvah v minulih sezonah. Je zasedba g. Gregorin, Marijo ga, Marija Vera itd. Režija je prof. Šestova, Slik je 14. Odmor je po 6. sliki. Med posameznimi slikami ima besede lektor prof. Šest.

OPERA

Začetek ob 20.

Največja senzacija za Veliko noč bo prvo gostovanje

najslavnejšega
svetovnega pevalca
v Ljubljani

F. Šaliapina

Pel in igral bo Don Quichotta v Elitnem kinu Matici

Dnevne vesti

— Dograditev Dečjega doma v Kraljevi. Kolo jugoslovenskih sester iz Ljubljane ima v Kraljevi dečji dom, kamor pošilja siromašne otroke na počitnice. Poslopje je pritičilo, le na desni strani ima enonadstropno krilo. Zdal pa dobi eno nadstropje tudi na levi strani, kjer bodo štiri spalnice za 40 otrok. Poleg tega dobi dom tudi nekaj stranskih prostorov. Dela se prične prihodnji teden.

— Iz Prekmurja. V Sebeborcih je na deli zločina požigalske roka. Nedavno smo poročali o večjem požaru na vasi, ki je težko prizadel dva posestnika, minulo nedeljo je pa zopet gorelo. Najprej je izbruhnil požar pri posestniku Barbariču, in ko so ga silili tu ogenj pogasiti, je okrog 11. začelo goreti pri sosedu Kocenu. Gasilci in vašači so takoj odhiteli na pomoč, vendar niso ničesar rešili. Posestniku Kocenu, ki je itak velik siromak, je porogelo vse. Ni se pa še polegel strah zaradi teh dveh požarov, že je v torko gorelo pri posestniku Cugu. Zgoraj je oslica. Prebivalstvo je zelo razburjeno in se boji nadaljnjih požarov.

— Dobave. Direkcija državne rudnika Velenje sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave 2 rešet za premog; do 19. t. m. pa glede dobave jekla, pločevine in kositra. — Dne 12. maja se bo vršila pri 4. velodromskem bataljonu v Ljubljani (vojašnica Vojvode Mišiča, objekt VI) ofertna licitacija glede dobave raznih delov za bicikle znamke »St. Etienne«. Predmetna oglasila sta na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogodi pa pri omenjeni komandi.

— Triglavski dom na Kredarici bo odprt in oskrbovan od 8. t. m. preko velikonočnih praznikov do bele nedelje 23. t. m. Smuške prihodke ugodne; sneg srež. Pot je zasnježena, tako da je dostop mogoč tudi nesmučarjem!

— Savinjska podružnica SPD v Celju sporoča, da bo Kočbekov dom na Korošici od 14. aprila dalje odprt in stalno oskrbovan. Pot iz Luče je markirana z novo zimsko markacijo! Snežne razmere so ugodne. Prav tako bo odprt in za silo oskrbovan Frischaufov dom na Okrešlju, kjer je dovolj idealnega terena za smučanje. Dom bo odprt tudi vsako soboto in nedeljo ob lepem vremenu.

Beli zobje: Chlorodont

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, oblačno in hladno. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države deloma oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 19, v Ljubljani, Zagrebu in Skoplju 15, v Mariboru 13,6, v Sarajevu 13, v Beogradu 12 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,5, temperatura je znašala 6,4.

— Eksplozija na parniku »Slovenija«. Včeraj jutranj je nastala blizu vasi Ritočeka na Dunavu eksplozija v strojem oddelku parnika »Slovenija«. Težko ranjenih je bilo šest oseb. Parnik je vlekli šest tovornih čolnov proti Smederevu. Kako je nastala eksplozija še ni znano.

— V mokeska se je prelevila. Znanost pozna mnogo primerov, ko se je moški tako roko prelevil v žensko ali pa tudi obratno. O takem dogodku poročajo iz Sente. 22-letni Julij Györe se zadnje čase ni več do bal počitati v moški obleki, ki ga je začela tiščati, obenem so pa domači in sosedje opazili, da se je spremenilo njegovo duševno stanje. Mladenič je imel popolnoma ženska svojstva. Domači so ga poslali k zdravniku, ki je ugotovil, da se počasi spreminja v žensko. O tem mu je izdal tudi posebno potrdilo, s katerim je oddal Györe na magistrat, kjer so ga iz Julija prekrstili v Viktorijo. Mladenka se baje izvrstno počuti in njena želja je samo, da bi jo kmalu zasnubil. Za simpatično Viktorijo se zanima mnogo ženinov, na veliko jezo in nevoščljivost deklet.

— Številne nesreče. Zadnje dni se je zopet pripetilo več lažjih in težjih nesreč, katerih žrtve so prepeleli v bolnišnico. V sredo je po Krakovskem nasipu prav brezobzirno vozil neznan voznik in podrl 7-letno staro Ano Hočevarjevo iz Ljubljane, stanujočo v Kladenci ulici, ki se je znatno poškodovala na nogah in po rokah. — Žrtve nepredvidnosti je postal 30letni delavec Jakob Hraštelj, zaposlen v steklarni v Hraštelju. Padel je med delom v živo apno in zadobil nevarne opekline na obeh nogah.

— Včeraj popoldne se je 10letni posestnikov sin Ivan Čarman iz Zgornje Šiške obesil na voz in tako nesrečno padel z njega, da mu je šlo kolo čez nogo ter mu jo zlomilo. — Mlečno Ljubico Pogorelecovo, hčerko strokovnega učitelja iz Čopove ulice, je popadel pes in jo ugriznil v lice. — V Rožni dolini je hotel v sredo popoldne dijak I. razreda realne gimnazije Bogomir Čokel čez železniško progo, čeprav so bile zapornice spuščene. Podrl ga je vlak, ki je vozil proti Ljubljani, in ga treščil kakih šest metrov daleč, kjer je fant nezavestno obležal. Reševalni avto ga je takoj prepeljal v bolnišnico, kjer so ugotovili rano na glavi ter tudi notranje poškodbe. Sprva je bilo fantovo stanje precej resno in so mislili, da bo izgubil levo oko, davi se je pa že izboljšalo in ni nevarnosti za njegovo življenje.

— Nenavadna smrtna nesreča. V nedeljo je v Mariboru večja družba proslavila izreden dogodek. Ko so bili vsi prav židane volje in je zabava dosegla svoj vršek, so v glavnosti začeli metati steklenice in kozarce v steno. Nesreča je hotela, da se zasebni uradnik Ovetko Gobec dvignil baš v hipu, ko je njegov sosed z vso silo treščil steklenico, ki je zadela Gobca v čelo. Ta je bil lažje ranjen in nihče ni mislil na kakšne posledice. Kasneje se je Gobec osvestil in prepelelji so ga z rešilnim avtom v bolnico. Njegovo stanje se je pa znatno poslabšalo in je kmalu podlegel poškodb. Pri obdukciji trupla so ugotovili pretres možganov.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz Josefov« grenčica delovanje želodca in črevesja in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli s »Franz Josefov« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefov« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Na Grudnovem nabrežju je prekinjen vozni promet ob Menosodni ulici, ker je cesta prekopana počez zaradi kanalizacijskega dela. Poročali smo že, da bodo postopno priključili vse stranske kanale h glavnima, ki so bili doslej izpeljani naravnost v Ljubljano. Takšnih kanalov je v mestu še mnogo ter se obeta še precej kanalizacijskih del. Vsa manjša kanalizacijska dela izvršuje mesto v svoji režiji in z rodinimi proračunskimi sredstvi, zato pač ne smemo pričakovati, da bo vse opravljeno v nekaj tednih.

— Parsifal v ljubljanski operi. Na veliki petek 14. t. m. zvečer se bo prvič v slovenskem jeziku Wagnerjev Parsifal. Vprizoritev najznamenitejšega Wagnerjevega dela, ki se je do leta 1914 vprizorjalo izključno samo v Wagnerjevem gledališču v Bayreuthu in na Bavarskem je vsekakor znamenit dogodek v življenju in delovanju slovenske opere. Delo je nastudiral ravatelj Mirko Polič. V glavnih vlogah nastopajo: ga. Thierry-Kavčnikova, ga. Marček, ki po vlogo Parsifala, dalje go. Betetto, Primožič, Marjan Rus, iz prijaznosti sodeluje tudi go. Tone Petrovič. Po svoji globoki vsebini ter resnem in svečanem delanju je vprizoritev tega dela v velikonočnem času izredno primerna. Opozorjamo, da se bo Parsifal izvajal samo na Veliki petek in na Velikonočni ponedeljek. Obkurni začetek ob pol 7. uri zvečer. Vstopnice so že v predprodaji pri dnevnih blaginjah in operi. Narobe se pa lahko tudi pisмено pri gledališki upravi.

— Borza dela v Ljubljani išče 7 krojačev, 4 čevljarje, mladega natakaria za Primorje (Bačka), kopalškega mojstra in pedikerja in halpca. Interesenti naj se javijo uradu.

— Statistika brezposelnosti. Po zadnji statistiki Borze dela v Ljubljani se je v času od 31. marca do včeraj nanovo prijavilo 174 brezposelnih moških in 41 žensk, tako da znaša število brezposelnih moških zdaj 3434 in 1462 žensk.

Adria pravek je bolj si

— Meščani se strogo drže posta in je menda zato tako živahno na ribjem trgu vsak petek. Izredno živahno je pa bilo danes. Na ribjem trgu se začne tržne ure že ob 7. največ gospodinje se pa gnete na njem do 9. Nekateri prodajalci prodajo češče vse ribe že pred 9. Danes so gospodinje precej kupovale tudi žabe, ki se jim zde ceneje od rib, čeprav niso po poskusnem tehtanju. Morskih rib je bilo danes precej vseh vrst po nespremenjenih cenah. Najdražje, branci, bradač in orade, so bile po 40 Din kg. Teh rib pa ne prodajo največ, morske postre (skombri) po 36 Din in po isti ceni je tudi rezana palamida, cela pa po 32 Din; rezan uger je po 32, cel po 28 Din, arboni in lienje so tudi po 32, a saruni so bili po 28 Din, sipe pa po 24. Najcenejše morske ribe so zdaj na trgu grlice, male po 16 Din, velike po 20. Ščuk je bilo danes zelo malo na trgu v primeru z drugimi tržnimi dnevi. Ribiči tožijo, da jih zadnje čase ni na pregled. Vendar pa jih niso danes prodajalke prodajale nič dražje kot navadno, po 25 Din kg. Precej je pa bilo platnic po 18 Din in karpov po 22 Din. Gospodinje tudi rade kupujejo donavsko postre (smuč), ki je je navadno vedno dovolj, danes so jo prodajali po 28 Din. Zabili kraki so po 56 do 75 nar. Gospodinje pri večjem odjemu precej barantajo in prodajalci tudi še nekoliko popuste pri ceni.

— Bogoslužje na Lazarevu soboto u pravoslavnoj kapeli sv. oca Nikole. Na Lazarevu soboto 8. o. m. služijo se sv. liturgija u 10 sati prepodne. Posle podne u 15. kreće litija sa vrbicom iz dvorista kasarne vojvode Mišiča kroz kaplju sa istočne strane na Majstrovu ulicu, zatim ide Prislojnom Jegličevom i Vrhovčevom ulicom te Tabornom do pravoslavne kapele. Odmah posle svršene litije služiće se veliko večeršnje sa bdenjem, na kojem će se osvetiti vrbica.

— Mala Floramyea z umetniško dvojico naše opere oc. Gavellova in g. Gostičev v glavnih vlogah bo v soboto 8. t. m. nudila vsem obiskovalcem prav poseben užitek. Naj nihče ne zamudi te izredne prilike, ker nastopita naša umetnika samo v soboto v imenovani operi. Vstopnice so že v predprodaji pri dnevnih blaginjah in operi. Gostuje go. Dubaj iz Zagreba. Cene so znižane.

— Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske prosi člane, ki so se udeležili francoske turnee, da pridejo jutri zjutraj na glavni kolodvor pozdravit akademike iz Nancija, ki potujejo preko Ljubljane v Beograd. Naši francoski prijatelji v Ljubljani ne izstopijo, zato bo tu le kratek pozdrav.

— V društvu »Soča« bo v soboto za ključno predavanje te sezone. Predaval bo prvič v krogu »Sočanov« g. senator dr. Valentin Rožič o temi: »Zanimivo poglavje iz najnovejšega jugoslovenskega zgodovinec. K temu zelo aktualnemu in zanimivemu predavanju vabi predav. odsek vse »Sočanov«, prijatelje društva in vse one, ki se zanimajo za našo novejšo zgodovino. Po pred. bo prola zabava, pri kateri nastopi zbor »Grafice« in »Sočini«, tamburaši. Obenem bo »Soča« ta večer počastila s kratkim nagovorom nadzornika Urbančiča 10letnico smrti nepo-

zabnega pisatelja in dolgoletnega ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja. Začetek ob pol 21. uri. Vstop prost, vsi dobrodošli! — Lj. Francoski inštitut v Ljubljani opozarja na predavanje, ki bo v torko 11. t. m. ob 21. v društvenih prostorih. G. profesor Jean Lacroix bo govoril o francoskih vinih. Vabljeni.

— Velikonočne razglednice. Ciril Medvedove družbe se dobe v trafikah in trgovinah. Kupuje družbine razglednice, podpirajo domače umetnike in domačo obrt! — Radiokoneerti koncertne pevke ge. Štefanje Vukove - Frankovske bo jutri ob 21.30 v radiu. Pela bo v ruščini: Gliere: »Zbudi se«, Čajkovski: »Če bi mogla pozabiti in Aljabjev: »Slavček«. V poljsčini: Grew-Sobolewska: »Pomladna noč« in Chopin: »Zalost«. V francosčini: Dell'Acqua E. »Villanelle«, v slovenščini pa Mulder Richard: »Staccato-polk«. Ga. Štefanja Vukova-Frankovska je sopranistka s sočnim, obsejnim glasom in koloraturka, zato opozarjamo na ta koncert.

— Akademija podmladka Jadranske straze drž. učiteljska v Ljubljani. Jadranska straza obvešča svoje člane in prijatelje, da priredi podmladek JS na učiteljski šoli v ponedeljek 10. t. m. svojo akademijo ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Namen akademije je širiti propagando za cilje in smoter Jadranske straze. Na programu so pevške točke, recitacije in deklaracije. Pevske točke vodi prof. g. Repovš Ivan, orkestralne prof. g. Prosenec Rado. Priporočila se vsem članom, da se te akademije udeležijo v čim večjem številu.

— Lj. Danes igra in poje Maurice Chevalier kot »Smehljajoči se poročnik« ZKD bo predvajala danes in jutri ob 14.15 v Elitnem kinu Matici krasno filmsko opereto režiserja Lubitscha z elegantnim ljubavnikom Mauriceom Chevalierjem in glavni vlogi. Film je izdelan po sloviti Straussovi operi »Valček« čara, ki je vsebinsko kakor glasbeno prav zabavna in melodijska. Vse lepe Straussove arije iz Valčkovega čara so v filmu ohranjene in bodo ponovno vzbudile vsakogar razveselile. Film je izdelan z razkošjem. Ogled vsakomur priporočamo.

— SK Ilirija, lahkoatletska sekcija poziva članstvo, da se udeležijo posreba umrlega člana g. Orla Ivana, cand. phil. Pogreba, ki se bo vršil v soboto 8. t. m. v Trzinu, se udeležijo v čim večjem številu. Odhod iz Ljubljane kl. kol. ob 8.35, za četirinsko vožnjo je že poskrbljeno.

— Piskurjeva zapustila bolnišnico. Natakaria Piskurjeva, ki jo je njena tovarišica po nesreči obostrela, je včeraj bolnišnico na lastno prošnjo zapustila, čeprav ji krogel še niso odstranili iz prs. Njena poškodba je lažja zanačaja.

— Srčaje, modne in sportne, kravate, naramnice, žepne robce, rokavice in nogavice kupite najbolje pri Miloš Karničnik, Stari trg 8

„Zvočni kino Ideal“

Danes premiera monumentalnega zgodovinskega velefilma

KRALJICA SUŽNJEV

Zidje v suženjstvu Egiptčanov
Njih beg čez Rdeče morje. Mojzes in njegove postave. Film po slovenskem romanu

Rider Haggarda

Dejanje se godi 2 stoletji pred Kristovim rojstvom

V glavni vlogi

Maria Corda

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer

Iz Celja

— Umrli je 6. t. m. v Gradcu v 55. letu starosti ga Ivana Lebičeva, soproga kavarjarka g. Ignaca Lebiča v Celju. Trup je bilo prepeljali v Celje, kjer bo v nedeljo 9. t. m. popoldne pogreb s kolodvora na mestno pokopališče. Blagi pokojnici bodi ohranjen trajen spomin, preostali naši iskreno sožalje!

— Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 10. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici meščanske šole g. Viktor Pirnat iz Novega mesta o »Dolini gradov«, o lepem delu Doljenjke med Gorjanci, Rogom in Trško gorjo. Zanimivo predavanje bodo spremljali lepe skiptične slike.

— S celjskih sodišč. Sodnik okrožnega sodišča g. dr. Ivan Mak, doslej član kazenskega senata okrožnega sodišča v Celju, je dodeljen civilnemu senatu namestu v Ljubljano premeščenega apelacijskega sodnika g. dr. L. Vičarja. Sodnik okrožnega sodišča g. Jakob Božič, doslej sodnik pooblaščen kazenskega sodišča, je postal član kazenskega senata. Preiskovalni sodnik g. Juro Lesjak je postal sodnik pooblaščen kazenskega sodišča. Sodnik g. Mihael Anti, pin v Laškem je dodeljen preiskovalnemu oddelku okrožnega sodišča v Celju. Na okrajnem sodišču se od 1. t. m. delijo posli civilnega oddelka po začasnih črkah in ne več po krajih. Tako ima sodnik g. Mirko Detiček pravde z začasnico A—M, sodnik g. dr. Jože Bavdek pa od N—Z.

— Rjava usnjata denarnica z manjšo vsoto denarja je bila izgubljena 5. t. m. okrog 19. na Krekovem trgu.

— SK Jugoslavija v Celju bo igral v nedeljo 9. t. m. v Murški Soboti prijateljsko nogometno tekmo s SK Muro.

— Hvaležnost. No, ali si čital, da je zapustil neki milijonar vse svoje premoženje ženi. Ki ga ni hotela vzeti?

— Saj pravim, da so na svetu še hvaležni ljudje.

Uspešno delo JČ lige v Kranju

Zasluga lige je, da so se domačini in čehoslovski kulturno in družabno zblížali

Kranj, 6. aprila. Jugoslovensko - češkoslovska liga je bila v Kranju ustanovljena 16. novembra l. 1930. Razumljivo je, da ima liga v Kranju vse pogoje za uspešen razvoj in procvit društva. Zasluga društva je, da so se naši meščani in številni čehoslovski, ki so zaposleni v tukajšnjih industrijskih podjetjih, kulturno in družabno medsebojno zblížali. Pretekli ponedeljek zvečer se je vršil v salonu hotela »Jelen« redni občni zbor lige. Udeležila sta se ga tudi sreški načelnik g. dr. Franc Ogrin in župan g. Ciril Pirc ter mnogo članov. Občni zbor je otvoril predsednik g. Frano Sirc. Nato je sledilo tajniško poročilo g. Josipa Vafache, ki je obširno poročal o delovanju društva v preteklem letu. Med letom se je vršil en izredni občni zbor, na katerem sta bila izvoljena tudi v Kranju senator g. Hribar in redaktor g. Strakaty za častna člana lige. Liga je poslala vse leto 120 dopisov, kar priča o pridnosti g. tajnika. Jeseni je obiskal Kranj rektor češke tehniške v Brnu g. B. Vlček, ki si je kot tekstilni strokovnjak ogledal naše tovarne. JČ liga mu je priredila prigrizni sprejem, na katerem je predaval o razvoju tekstilne industrije na Češkem.

Liga se je vse leto počela z zelo važnim vprašanjem reciprocitete penzijskega zavarovanja privatnih namestencev. Naša in češkoslovska vlada naj bi čim prej uvedli tozadevna pogajanja ter uredili pokojninsko zavarovanje po vzoru konvencij in v smislu našel socialnega zavarovanja med Jugoslavijo in Nemčijo.

Društvo šteje 109 članov. Lepa manifestacija jugoslovensko - češkoslovskega zblížanja so prireditve, ki jih prireja JČ liga v zvezi s Sokolskim društvom in Češko besedo - proslava Masarykov rojstnega dne, narodnega osvobodjenja ter stoletnice Tyrševega rojstva. 50 članov društva je naročenih na Čehoslovensko - jugoslovensko revijo. Tesne vezi obstojajo zlasti s Češko besedo. Liga je kupila mnogo čeških knjig po posredovanju čehoslovskega konzulata v Ljubljani, ki jih je poklonila knjižnici Narodne čitalnice. Za šolo češkega jezika sta si liga in Češka beseda nabavili lep zemljevid bratske republike.

Tečaj češkega jezika, ki jih vodi učiteljica ga. Božena Čermakova, so se pričeli

l. 1931—1932 in sedaj že drugo leto imenito uspevajo. Pouk je razdeljen v tri oddelke: v vseh oddelkih se poučuje 7 ur tedensko. V I. oddelku se učijo šolska deca pravilne izgovarjave, pisave ter spoznavanja Čehoslovske v zmljepisnem in zgodovinskem oziru. V tem tečaju je nad 50 gojencev. II. oddelke je namenjen predvsem srednješolski mladini in je razdeljen v dve skupini, za nižje in višješolce. Tu se podurjajo zlasti podobnosti in razlike med našim in češkim jezikom, praktične vaje v konverzaciji, slovnice in slovne posebnosti ter literarna zgodovina. III. oddelke je namenjen širši javnosti. Šteje 20 članov; program je isti kakor pri II. oddelku. Vseh udeležnih ur je bilo lani nad 160. Člani tečajev redno proslavljajo Masarykov rojstni dan ter prirejajo šolske božične in Miklavževe večere.

Direktor g. dr. Simon Dolar je podal vzorno blaginjsko poročilo. Revizorja župan g. Ciril Pirc in nadzornik g. Vilibald sta predlagala, naj se da odboru absolutorij, g. blaginjsko odveza s pohvalo. Blaginjska izkazuje kljub prejšnjim stroškom celo mal prebitek. Med onimi, ki so darovali društvu večje zneske, omenjamo zlasti tovarnarja g. Arturja Hella.

Pri volitvah je bil izvoljen zopet ves stari odbor, ki ga je izpopolnil še novozvoljeni tekstilni mojster g. Jaroslav Jan. Predsedniško mesto je sprejel zopet g. Frano Sirc, ki je opozoril navzoče na obisk članov JČ lige iz Brna, ki se bodo v lepem številu z lastnim vlakom pripeljali tudi v Kranj, kjer bodo preživeli skupaj z nami vidovdanski večer. Treba bo mnogo agitacije, tujske prometno društvo bo preskrbelo gostom prenočišča. Kakor vsa narodna društva bo tudi liga zastopana po treh članih v pripravljanih odboru za proslavo 70letnice Narodne čitalnice.

Opozoriti moramo še na idealno poštvalnost sedmošolca g. Erzara s Pšenične police, ki se je med počitnicami s kolegom peljal iz Kranja do Brna, da se je tam bližje seznanil s češkim jezikom. Liga mu bo povrnila 300 Din stroškov.

Jugoslovensko - češkoslovska liga je gotovo eno najdelavnejših in najpotrebnejših društev v Kranju in ji želimo tudi v bodoče mnogo uspehov.

Iz Litije

— Našo cerkev popravljajo. Te dni so pričeli s popravili pri cerkvi sv. Nikolaja. Zadnje čase so opazili poškodbe na strehi in pri okrasnih stebričkih nad pročeljem. Popravila izvršujejo zgolj domači obrtniki. Cerkev sv. Nikolaja, patrona nekdanjih savskih brodnikov, stoji pri nas že več stoletij. Valvazorjeva slika Litije jo prikazuje še obzidano. Zanimivo je, da del obzidja še stoji, in sicer oni na zapadni strani ob Zrinskih brivnic. Med cerkvijo in zadnjim ostankom obzidja, koder je sedaj vrt župnika g. Lovšina, je bilo v prejšnjih časih pokopališče, ki pa so ga opustili, ko so ga zgradili na Gornji Trti.

— Olgina akcija CMD. Te dni razpečavata po Litiji zastopnici CMD ga. Medičeva in gđ. visokošolka Anka Petrovičeva olike v korist književne akcije. S prispevki se bo krila poštna knjig, ki jih bodo prejeli naši rojaki v tujini. Akcija lepo uspeva in bomo o njenem uspehu še poročali.

S Ponikev

— Nov grob. Včeraj je izdihnila svojo blago dušo v 65. letu starosti ga. Marija Eršte (vulgo Ograjska) iz Dol. Nemške vasi. Huda bolezen jo je dolgo držala na bolniški postelji. Pogreb bo v soboto ob 8. uri zjutraj izpred hiše žalosti na pokopališču k sv. Marjeti. Ker je bila pokojnica podpornica članica gasilskega društva Ponikev, jo spremimo vsi člani na njeni zadnji poti. Težko prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

Iz Novega mesta

— Zakaj ne vabijo planince. Prosvetni odsek Sokola je priredil v torko zvečer v Sokolskem domu gornje predavanje, ki ga je pojasnjevalo 70 krasnih diapozitivov, last velikega našega planinca, vladnega svetnika prof. Ferdia Seidla. Predavateljica, abs. filozofka gđ. Zora Valesova, je številnim poslušalcem govorila temperamentno in živahno.

— Umrli je 39letni vrvar Josip Podgajski in Novo mesto je ostalo spet brez vrvarja.

— Če so otroci sami. Pod železniško progo med novomeškimi kolodvorom in predorom je več prehodnih kanalov. Po njih kaj radi stičejo otroci ter se urijo v jamarstvu. Pred dnevi se je podil po njem učenec Jože Prešeren iz Bučne vasi ter si pod zemljo skoro razbil lobanjo. Tovariši so ga zvezli h Krki ter ga za silo izmili, zdaj pa je v domači oskrbi.

— Strah pred avtomobilom je pri naši živali, ki je kolikšak vstran od ceste, še velik in vozniki imajo nemalo brig s tako vprežno živaljo. Novomeški škropilni avto je v Bršljinu na mostu polnil svoj kotel in brnenje motorja je mimo prišlede konje tako prestrašilo, da sta živali sunkoma odskočili. Pri tem je enemu izmed konj na kločki spodrsnilo, da se je zavalil po mostu, drugi si je težko ranil obe nogi. Najhuje je bil prizadet voznik, ki ga je oče vsekal po glavi, da je omahnil na cesto. S težavo so ga spravili dobri sosedje po daljši pomoči dalje.

— Pomlad je zavladala med našimi klanoci. Sonce pripelka kot poleti, travniki so ozeleneli, vsi so v cvetju in tudi vrtni ter gozinski parobiki se kitijo s cvetočimi grmi. Marelice so v polnem cvetju, češnje se bodo vsak čas odprle. Živahno je po poljih in vrtovih.

— Šesti sestanek zdravnikov Dolenjske in Bele Krajine. V nedeljo 9. aprila ob 3. popoldne se sestanejo naši zdravniki čez šeste v dvorani vodstva ženske javne bolnice v Novem mestu. Predavatelj bodo gđ. dr. Ferdo Trenz, šef zdravnik banovinskega pokopališča v Dobrni: »Izbrana poglavja iz balneologije, osobito z ozirom na potrebe praktične«; dr. Milan Z. Červinka, šef zdravnik javne ženske bolnice v Novem mestu: »Vprašanja kardijak, osobito z ozirom na sedanje nazore o zdravljenju z digitalisovim preparatom«; dr. Ludvik Kozuh, sekundant javne ženske bolnice v No-

vem mestu: »Demonstracija iz kaznistike bolnice«.

— Proslava desetletnice Glasbene Matice v Novem mestu se zaradi neprilicovane ovire prelazi na soboto 22. in nedeljo 23. t. m. ob isti uri; že prodane vstopnice obdržijo veljavo! Odbor.

Iz škofje Loke

— »Sokolstvo in vora« je bil naslov zanimivemu predavanju, ki ga je imel v sredo zvečer v nabito polni mali dvorani Sokolskega doma prosvetar župe Kranj br. Jaka Spicar, po vsej Gorenjski dobro znan izvrsten in duhovit govornik. Predavatelj je tudi pri nas dosegel najlepši uspeh. V dobro uro trajajočem predavanju je na mnogih primerih dokazal, kako grešilo oni, ki podtikajo sokolstvu protiverstno tendenco. Od grškega telesno - vzgojnega klasičizma je prešel govornik na zablude srednjega veka in je opisal slednjič stremelje moderne dobe in stališče SKJ do vere.

— Nasprotnikov sokolske misli pa pri predavanju nismo opazili, čeprav so bili povabljeni.

— Novo trafiko je dobilo Kapucinsko predmestje. Njen lastnik, založnik tobaka za škofojski okraj g. Zoran Deisinger jo je odprl v Guzeljevi papirni trgovini.

— Ureditve pokopališče ceste je za lepoto povzdigo škofojske Loke zelo hvaležno vprašanje. Mestni delavci so pričeli te dneve s podiranjem zapuščenega sadnega drevja, ki je raslo ob poti. Drevje ni prišlo nobene koristi, ker so ljudje oklestili sadje redno še v nedozorelem stanju. Zelo prav bi bilo, ako bi se pot prav do pokopališča razširila tako, kakor je preurejena do šolske zgradbe.

— Šahovski klub je na vidiku. Prav za prav je res čudno, da je bilo za to lepo, kraljevsko igro pri nas doslej tako malo organiziranega zanimanja. Izgleda pa, da bo v bodoče boljše. Največji šahisti so se zbrali v sredo k pomenku, ki naj pripomore k ustanovitvi šahovskega kluba. Obisk na sestanku je bil lep, saj štejeemo v mestu okoli 30 šahistov.

— Vsakoletni pregled motornih vozil škofojskega sodnega okraja je bil v sredo popoldne na Mestnem trgu. Bučanja avtomobilov vseh vrst je bilo vse dopoldne dovolj. Pregledanih je bilo okoli 40 vozil.

— Superkolavdacija nove šolske zgradbe in stanovanjske hiše se je vršila v četrtek. Inženjerji banske uprave, graditelji Emil Tomžič, oba upravitelja šol, zastopniki trdnj in krajevne šolskega odbora so si ogledali vse pritlikile. Dela v šolski zgradbi so se izkazala zelo solidna, pač pa so se pojavili v stanovanjski hiši nekateri nedostatki.

Sport

— Kotarški savez krajevine Jugoslavije, ki podsvetuje Ljubljano, vabi delegate vladnih kolektorskih društev, da se udeležijo seje, ki se vrši v nedeljo dne 9. t. m. ob pol 11. uri dopoldne na Karlovi cesti 4.

Stalin se je drugič oženil

Sovjetski diktator Stalin je bil oženjen

A. D. Emery:

Dve siroti

Roman

— Zaupam vam, gospod. — je nadaljevala, — nekaj mi pravi, da ste pošten in dober... Da, — je nadaljevala po kratkem molku. — Čutila, da me ne prepustite bridki usodi, ki me je zadel in prisilila k najobupnejšemu skopcu...

Brusač ni vedel, kaj bi odgovoril. Reče, je proti svoji volji čutil da podlega vplivu tega prepričevalnega in prikupljivega glasu. Bilo je prvič, da je govoril nekdo z njim tako prijazno.

Bil je ves srečen, obenem pa zmeden. Kako naj odgovori na toliko zaupanje?

Imel je najboljšo voljo pomagati ubogemu dekletu, ki ga je prosilo pomoči. Toda kaj je mogel storiti?

Kakšno zaščito je mogel nuditi dekletu? Spoznal je, da preti siepi siroti velika nevarnost in da je sam žal brez moči. Njegov značaj se ni poznal take preizkušnje.

On ki mu je delilo življenje samo udarce, ki je moral trdo delati za svojo mater in brata, za kar je pa dobil samo brce, ni verjel da bi se mogel zdeti komu vreden naklonjenosti in spoštovanja.

Imel je tudi čuden občutek, ko je slišal, da mu pravi deklet »gospod«; to je pomenilo, da v d' v njem človeka, kakor so vsi drugi.

V prvem ognju svojega srca je hotel pomagati neznanici, zdaj mu je bilo pa žal, da se je prenehal.

Toda kako se naj zdaj umakne? Kaj ni rekel: Če potrebujete koga, ki bi vam pomagal... sem vam na razpolago, gospodična in ahko se zanesete name?

No, torej, zanašala se je nanj kaj naj stori?

»h, če bi bil sam svoj gospod!... Če bi se mogel orestiti jarma, ki sta mu ga bila naprtila oči Jakob in mati, bi prav nič ne pomišljala, temveč bi odvedel slepo neznanico na varen kraj, kjer bi lahko mirno prenočila.

In ko bi napočil dan, bi skrbel, da bi zvedel, kdo je neznanica in da-li ima rodbino, obenem bi jo pa prosil, naj mu pove, kako bi ji mogel pomagati.

Toda ubogi Peter ni od dalč ni mogel razpolagati s seboj.

Zavest, da mora imeti vsak čas priti, mu je vzela še zadnje ostanke volje. Končno moramo povedati, da se je Peter straval svoje matere; srce ga je bolelo pri misli, da neznanica morda ve, da je on, marljiv in pošten delevac, sin beračice, pijanke.

Sicer mu je pa tajna slutnja šepetala, da mora obvarovati dekleta stika s svojo materjo. Zato je sklenil odvesti Luizo v bližnjo krčmo, kjer naj bi bila na varnem.

Krčmarju je večkrat pomagal pri delu, pa bi ga gotovo uslišal in sprejel slepo siroto pod streho...

S to nado se je moral Peter umakniti od krčme, odkoder se je še vedno razlegalo hripavo petje in kričanje. Okno je bilo samo pripro in slišale so se dvoumne popevke, ki so jih peli hripavi, rezki glasovi.

Bila je nemogoča mešanica krikov in trušč, smeha, rožljanja posode, razbijanja po mizi in pridušanja.

Brusač je stal na kraju, odkoder je videl celo sence te burne gostije, odražajoče se na oknih kot žive slike.

Petru je šel na prizor tem bolj na živce, ker je videl med pijanci tudi senco svoje matere...

Da, tudi njegova mati je popivala in rajala.

S kozarcem v roki je odgovarjala na dvoumna namigavanja in neslane dovptipe, v njem družbi je imela glavno besedo, prekršala je celo najhujše pijače.

Peter je odvrnil pogled od tega mačnega prizora in sram ga je postalo tako, da je zardel. In še trdneje je sklenil, da je treba poskrbeti, da se njegova mati ne sestane z ubogim dekletom.

Da odstrani to nevarnost, je prišel Luizo rahljo za roko, ki mu jo je deklet

rado podala. Čudno, Luiza se ni niti najmanj branila.

Sicer je pa priznala, da mu zaupa. — Vam na videz? — je vprašala tih. — Saj se menda ne motim, da mi hočete pomagati.

Peter ji je hotel odgovoriti...

Toda v trenutku, ko je hotel izre-govoriti, je zadržel po vsem telesu in beseda mu je zastala v grlu. In brž je umaknil roko, ki je držala Luizino.

Slepa sirota je bila presenečena, ker ni mogla razumeti nenadne izpremem-be v vedenju njenega neznanca.

Vsa prestrašena je vzkliznila: — Kaj je, gospod? ... Zakaj le-žite od mene?

Toda Peter ji ni odgovoril.

Pač je pa zaskrbljena glas, ki ga do-tlej ni slišala, osoren, kričec glas, ki je zvenel tako neprijetno, da jo je kar streslo.

Pijan glas je kričal: — He, pokveka! ... Kaj pa poče-njaš tam? ... He, pošteniakovič, mudi boš imel mnogo skrbi, možev, da ti dela ne bo manjkalo. Pošteno smo jih skrbeli, pokveka! ...

XVI.

Fröhardka je prihajala iz krčme. Ni se mogla kar tako posloviti od »odlične družbe«. Čim je omenila svoj odhod, so stopili Jakobovi prijatelji ka-kor na povlečje v krog okrog nje in za-peli: Pojdi, ne pojdi!

A Jakob je pel in kričal med vsemi najbolj.

Toda stara beračica se je izgovar-jala, da mora zgodaj zjutraj zopet na delo. Obrnila se je torej k svojemu si-nu, rekoc:

— Dragec moj, saj veš, da ne mo-rem ostati tu čez noč! ... Ne da bi mi tvoja družba ne ugajala, toda prvo je dolžnost... Najpametejše bo, če grem takoj domov.

Lepi Jakob je razumel tehtnost tega razloga, kajti namignil je svojim pri-jateljem, naj pustijo njegovo mater iz kroga.

Fröhardka je odšla zmagovalno iz krčme.

In gredoč mimo svojega sina mu je dejala: — Če hočeš še ostati tu, se ne dai motiti, angelček... naša pokveka me čaka... gotovo je še zunaj na trgu.

In pred odhodom se je še enkrat ozrla na svojega sina, mimrajoč sama pri sebi:

— Kako dobro mi de, dragec moj! ... Kako vino človeka razgreje!

In s pretirano opitjo ljubeznijo je poslala svojemu Jakobu z roko dva po-ljuba.

Po odhodu Jakobove matere se je rajanje še z večjim truščem nadalje-valo. Jakobu je pa začelo popivanje presedati. Postal je bil celo nekam po-ti.

Mar mu je bil spomin na Marjano zagrenil veselje?

— No, no! ... kaj ti pa je, Jakob? — so ga vpraševali tovariši.

— Pa se menda vendar ne bojiš da bi ti ugrabil Marjano, zdravo deklino, ki ima srce vedno na jeziku? ... se je oglašil drugi.

— Ali pa imaš novo ljubezen v sr-cu, — je menil tretji.

Vzpodbujen po teh besedah je lepi Jakob dvignil glavo in udaril s kozar-cem po mizi, rekoc:

— Halo, krčmar! ... vina! ... Pri-nesi najboljšega! ... Še vina! ... Še in še vina!

Ker je bila precej okajena, Fröhar-da ni mogla tako razločiti, kaj je počel njen pohabljeni sin v trenutku, ko ga je opazila. V temi je videla nekakšno skupino.

Toda imela je dobro glavo, ta be-račica. Celu vsakega pijanca se ni ustrašila.

— Tepec si, da si tako boječ in da se izogiblješ ljudi, pokveka! — je de-jala Petru. — Bil bi se najedel, napil, napel in nakričal, kakor vsi drugi... Pa si ostal kot tepec tu in se dolgo-časil.

Tako govoreč se je stara beračica blizala sinu.

Ko je pa zagledala Luizo, je malo manjkalo, da ni kričnila od preseneče-nja. Toda Peter jo je gledal tako pro-seče, da je starka takoj spoznala, da mora napeljati pogovor drugam.

Novi gospodar v Belem domu

Pod Rooseveltovim vodstvom bo Amerika kmalu prebrodila gospodarsko krizo

Odločnost, s katero se je novi ameriški prezident lotil važnih tekočih proble-mov in vodstva države, nima primere v zgodovini ameriških prezidentov. Od kon-gresa si je izposloval diktatorsko moč, ki jo uveljavlja z uspehom in korist pre-bivalstva. Pri tem pa ni vodila želja vla-dati neomejeno in nasilno, kakor delajo diktatorji v drugih državah, temveč je hotel biti le vodilni ustvarjajoči činitelj pri nastopajočem preokretu, da uvede kolikor mogoče enotno postopanje in učinkovit sistem pri ublažitvi gospodar-ske krize.

Zadnja dva tedna je v Ameriki kipe-lo delo in prezident sam je bil preobložen z njim. Komaj je položil prisego, je v svojem nastopnem govoru prosil parla-ment, naj mu da izredno moč za nujne in dalekosežne ukrepe. Zahteval je po-oblastilo, kakor med vojno in vzpodbujal je prebivalstvo k zaupanju. Nastopne svečanosti še niso bile končane in že je prišel z bančnim moratorijem za vso državo, obenem je bil pa sklican kongres k izrednemu zasedanju, da bi z izrednimi ukrepi priskočil na pomoč bankam. Kon-ferenca se je vršila za konferenco in novi prezident je bil vedno med prvimi, ki so iskali izhoda iz kritičnega položaja. Ko se je položaj bank pojasnil, je bila odre-jena zopetna otvoritev solventnih bank in zavodov ter omejitev obsega delova-nja manjših bank, ki so ostale pod nad-zorstvom »konservatorjev«. 11. marca je bil sprejet na prezidentov predlog v parlamentu tako zvan Economy Bill, za-kon o omejitvi državnih izdatkov in pri-hodnjem letu. Naslednjega dne je po ra-diu sporočil vsem ameriškim državam, da je treba združiti sile v delu za gospo-darsko obnovo. 13. marca je priporočil kongresu, naj dovoli izdelovanje piva.

V prvih dveh tednih je storila Ame-rika pod Rooseveltovim vodstvom več, nego celo leto pod drugimi prezidenti. Toda to je šele začetek. Zdaj hoče do-seči Roosevelt od kongresa zakon o pod-pori farmarjem, ki naj se z njim omo-godi povratek v stanje iz leta 1909 do 1914. Poleg tega bodo ustanovljena tako zvana gozdna taborišča za 250.000 brez-poselnih, ki naj bi pogostovali goščave in opravljali druga važna dela. Tudi zu-nanji politiki posveča Roosevelt mnogo

pozornosti. Čeprav Amerika ni članica Društva narodov, bo vendar odslej ži-vahno sodelovala z evropskimi narodi v Zenevi in drugod.

Način, kako je prevzel Roosevelt vod-stvo države, vzbuja občudovanje v Ame-riki in po svetu. Novi prezident presedi večino časa za pisalo mizo. Malo časa, ki mu ostane za spanje, porabi čisto še za medkrajevne telefonske pogovore. Ker se je delo v Belem domu po njego-vem prihodu zelo razmnožilo, je bilo tre-ba najeti še 10 stenografov. Prvi teden po nastopu je dobil novi prezident samo brzojavk nad 10.000. Njegova posveto-vanja trajajo do ranega jutra. Kljub te-mu pa niti za hip ne izgubi dobre volje. Šele 15. marca se mu je posrečilo odpe-ljati se z avtom za dve uri na izprehod v spremstvu svoje tajnice in stroje-piske. V Belem domu ni več zdravnika, to me-sto je bilo odpravljeno 4. marca ko je Roosevelt nastopil svoje mesto.

Rooseveltovi govori in poslanice so vedno kratke, stvarne. Nekemu prijate-lju, ki mu to ni ugajalo, je dejal: »V 500 besedah lahko poveste, kar hočete.« Obi-čaj, ki so vladali dolga leta v okolici Belega doma, padajo drug za drugim. Najbolj se čuti demokratični duh. Že na lansko demokratsko konvencijo v Chi-cagu, kjer je bil nominiran za bodočega prezidenta, je preletel iz Albany z leta-lom, da zavrže stari način pri svečanih in dragih ceremonijah imenovanja. Zda-j bo imel posebno letalo in postane prvi letajoči prezident. Tudi njegova žena je prva letajoča dama Amerike. 16. marca je preletela iz Newyorka nazaj z leta-lom, držeč v naročju štiriletno potnico, namenjeno v Baltimore. Ko je bilo otvor-jeno izredno zasedanje kongresa, se je pojavila na galeriji z ročnim delom v spremstvu svojega sina Jamesa in sinahe v splošno presenečenje poslancev in gle-dalcev.

Iz raznih krajev že prihajajo vesti o izboljšanju položaja. Znova se odvarja-jo tovarne, ljudi sprejemajo na delo. Danes začno po Ameriki zopet točiti pivo in že s tem bo mnogo ljudi zaposlenih. Roo-sevelt uživa podporo vseh slojev in vsi znaki kažejo, da bo Amerika v kratkem prebrodila dokaj težko gospodarsko kri-zo.

ga zbora poročal, da je Lübke ravnal po navodilih dr. Bella. Požar naj bi bil to-rej insceniran.

Iskanje pravičnice oaze

31. marca je odletela angleška le-talka lady Claytonova iz Kaira, da najde v puščavi oazo Dardura, ki je na nekaterih zemljevidih označena v italijanskem ozemlju Libijske puščave blizu egiptске meje. Pogumno letalko spremlja samo letalski poročnik Roun-dell. Krenila sta proti oazi Farafra, kjer bo središče njunih poletov. Lady Claytonova vodi neizpolnjena želja njenega pokojnega moža sira Roberta Claytona, ki je preletel lani s Pente-relovo eskadro Libijsko puščavo v prepricanju, da je videl v daljavi ome-njeno oazo. Moral se je pa vrniti, ker mu je zmanjkalo bencina. Pozneje je poskusil odkriti oazo Dardura na av-tomobilski ekspediciji, ki pa tudi ni do-segla zaželenega uspeha. Na poti je dobil nalezljivo bolezen in kmalu po povratku v Anglijo je umrl.

Zato je sklenila njegova vdova do-seći cilj, ki ga ni mogel doseči njen mož. Spustiti se namerava v oazah Baharia, Farafra in Kuifra. Cilj roman-tičnega poleta, oaza Dardura, ki jo omenja tudi Herodot, je obdan z ven-cem beduinskih pravljic. Arabski roko-pis iz leta 1400 opisuje to oazo tako-le: »Kot golobica belo mesto, nad nje-govimi vrati je pa izklesana ptica. Iz njenega kljuna vzamete ključ in odpre se vam vhod v mesto, kjer najdete

pravično bogastvo. Kralj in kraljica bosta spala v svojem gradu. Ne približujte se jima, pač pa vzemite brez strahu iz zakladnice toliko, kolikor morate. Unesite!« Za mnogi raziskovalci so skušali najti pravični otok v pe-ščenem morju; zadnjo ekspedicijo je vodil major Bagnold pred tremi leti. Polet lady Claytonove vzbuja zama-nje po vsem svetu.

Vsakdo priznava z na-vdušenjem, da se še ni-kdar ni tako sijajno za-baval in od srca nasmejal

kot pri najnovejši opereti

PAULA ABRAHAMA

LIUBEZEN Z NEBA

Ta film si morate na vsak način ogledati!

HERMAN THIMIG
MAGDA SCHNEIDER
SZOKE SZAKALL

Kot dopolnilo najnovejši Foxov zvočni tednik

Predstave ob 4., 6.8. in 10. uri zvečer

Elitni kino
Matica

Telefon 2124

Z Jesenic

— Sokolska mladinska akademija. V so-boto ob 15. in v nedeljo ob 20. priredi So-kol mladinsko akademijo, na kateri nastopi mladinski orkester, mladinski dramski krožek in mladinski mešani pevski zbor ter oddelki namščarja in dece s pevskimi, godbenimi in telovadnimi točkami, pri ka-torih sodeluje okrog 150 dečkov in deklet. Za mladino se bo vršila akademija v sobo-to popoldne, za odrasle v nedeljo zvečer.

— Naše česte in pote. Na saskem na-brežju so mestni delavci temeljito popra-vili pot ter jo nasuli z ostrim kamenjem, ki ga bo treba čimprej stlačiti z banovins-kim cestnim valjarjem tako, da bo pot terda in gladka. Dotlej pa je pot skoraj ne-rabna ker na njej silno trpi živina, se bolj pa obutev ljudi. Sprečo lepih sončnih dni so se glavne ceste docela osušile, tako da je morala stopiti v akcijo mestna cestna škroplilnica. Zai pa se Cankarjeva cesta, ki je najbolj prometna žila škropi le do Mar-keševе gostilne, ki je zadnja v spodnjem koncu mesta. Nujno potrebno bi bilo, ko bi se ta cesta škropila do bolnice, saj jo najbolj uporabljajo bolniki z občine Jese-nice, ki morajo požirati oblake prahu. To-zadevni dogovor med občinami Jesenice in Koroška Bela bi v pogledu zdravstva in bi-gijene gotovo mnogo koristil.

— Jeseniški čevljarji mojstri proti Bat'i. V novi Vilmanovi hiši nasproti hotela »Triglava« menda v kratkem otvori trgo-vino čevljarstva veleindustrija Bat'a. Organizirani jeseniški čevljarji mojstri so se tej nameri odločno upeli ter poslali primeren protest banski upravi, zbornici TOI, po-slanicu g. Mohoriču in drugim činiteljem. V resoluciji navajajo, da je na Jesenicah že 14 trgovin, v katerih se prodajajo čevlji, uvoženi od drugod, zato je domača čev-ljarska obrt na robu propada, tako da ni-majo dela niti mojstri kaj šele pomočniki, ki so jih morali odklopiti, ker ni dela zanje.

V gostilni.

Gospod plačlilni: To-le naj bo polovi-ca dobro rejene putke?

— Da, gospod.

— Potem mi pa le brž prinesite dru-go polovico, a to vzemite nazaj.

MORSKE RIBE

Danes v veliki izbiri fine ribe, branzini, orade, barboni, kala-mari itd.; ribji rižoto.

GOSTILNA „LJUBLJANSKI DVOR“,
KOLODVORSKA ULICA ŠT. 28

Zadnji dnevi za nakup srečk

drž. razr. loterije. Zrebanje 1. razr. prične 10. t. m. Hitite z nakupom, sreča ne čaka.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Sveže, najfinejše norveško

RIBJE OLJE

iz lekarn DR. G. PICCOLLA
v LJUBLJANI — se priporoča
bledim in slabotnim osebam.

Modna konfekcija

Najbolji nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 14. 11/T

VSE JE PRIZA-DELA KRIZA

Zato smo pri nakupu previdni. Kupujemo tam, kjer je cenejše in boljše. Pri staroznani manu-fakturni trgovini

R. MIKLAUC,

LJUBLJANA, poleg Škofije.

Dobro in poceni je staro geslo te več kot 60 let stare trdnice!

NEDEMNJE

VELIKO SUHO KLET
v bližini glavnega kolodvora
vsamem v najem. — Ponudbe
pod »Klet 1778« na upravo »Sl.
Naroda«.

MESNICO

s hladilnico in klavnico oddam
v Studencih v najem. — Vprašati: Studenci pri Mariboru,
Aleksandrova cesta 43. 1790

UMETNI MLIN

z modernimi stroji, vodna sila
45 HP, tik večjega mesta v
Sloveniji naprodaj za 600.000
dinarjev. — Tels, hotel »Me-ran«, Maribor. 1792

VELIK LOKAL

blizu pošte takoj oddam. — Pi-smene ponudbe na upravo »Slo-venskega Naroda« pod »Din 1.000.—1799«.

GLASPA

CRN KLAVIR
(Stutzflügel) znamke Hofbauer
v zelo dobrem stanju — takoj
ugodno prodam. — Ogleda se:
Rožna dolina, Cesta XIII, št. 3/1
(nova hiša Jesenšek). 1743

PRODANI

SADNEGA MOSTA
dobrega, 100 hl, po Din 1.—
liter proda Wesenscog v Slov.
Konjicah. 1791

JELKOV IN BUKOV LES

rezan, tudi cele produkcije, fi-nancira in kupi R. Schenk, Su-sloveniji naprodaj za 600.000
dinarjev. — Tels, hotel »Me-ran«, Maribor. 1792

SLUŽBE

SOFERJA

neozenjenega sprejme Stepanz,
Pristava. 1788

MESARSKEGA VAJENCA

sprejme Verdir v Tržicu. 1787

BUKOVA DRVA

prima, suha, dostavljena na
dom: cela Din 105.—, žagana
Din 115.—, sekana Din 125.—
kubični meter. — Putrich, Do-lenjska cesta št. 6, Ljubljana.

STROJEPISNÍ POUB

Večerni tečaj za začetnike in
izveščance. Vpisovanje vsak
dan. Učne ure od 6. ure dalje.
Šolnina nizka. — Christofov
učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c. 15. 587

Specijelni entel oblek

azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poteg hotela Struželj

Vesenje raznovrstnih monogramov, perla, zaves, pregrinjaj;
antjanje, izdelovanje gumblon. Vsiad najmodernejše ureditve
podjetja — najnižje cene.